

RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
TEN AANZIEN VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
TEN BEHOEVE VAN HET
MEERJARENPLAN VERWIJDERING GEVAARLIJKE AFVALSTOFFEN II

Vastgesteld door:

de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 19 juni 1995
en de twaalf provincies d.d. 17 juli 1995
overeenkomstig artikel 7.15, eerste lid, van de Wet milieubeheer

1. INLEIDING
 - 1.1 Procedurele aspecten
 - 1.2 Toelichting opzet richtlijnen
 - 1.2.1. algemeen
 - 1.2.2. hoofdstukindeling van de richtlijnen
2. DOELSTELLING MJP-GA II EN MER
3. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN
 - 3.1 Te nemen besluiten
 - 3.2 Eerder genomen besluiten
4. BESCHRIJVING HUIDIGE BELEID, AFVALAANBOD EN KNELPUNTEN
 - 4.1 Huidige beleid
 - 4.2 Aanbod en aanbodprognoses
 - 4.3 Huidige be-/verwerking en eindverwerking
 - 4.4 Analyse knelpunten
5. VOORGENOMEN BELEID EN REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN
 - 5.1 Inleiding
 - 5.2 Algemene beleidsalternatieven
 - 5.3 Sectorale beleidsalternatieven
 - 5.4 Alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking
 - 5.5 Nulalternatief, meest milieuvriendelijke alternatief en voorkeursalternatief
6. MILIEUGEVOLGEN ALTERNATIEVEN
 - 6.1 Milieugevolgen algemene beleidsalternatieven
 - 6.2 Milieugevolgen sectorale beleidsalternatieven
 - 6.3 Milieugevolgen alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking
7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN
8. LEEMTEN IN KENNIS/ONZEKERHEDEN EN EVALUATIE
 - 8.1 Leemten in kennis/onzeakerheden
 - 8.2 Evaluatie
9. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

HOOFDSTUK 1.

Inleiding

1.1. Procedurele aspecten

Het beleidsstandpunt inzake de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen wordt elke drie jaar bijgesteld in een Meerjarenplan. Het eerste Meerjarenplan verwijdering gevaarlijke afvalstoffen (MJP-GA I) is in juni 1993 vastgesteld. Derhalve dient een integrale bijstelling (MJP-GA II) in juni 1996 te verschijnen. In de meerjarenplannen gevaarlijke afvalstoffen wordt het gezamenlijke beleidsstandpunt verwoord van:

- de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM);
- de twaalf provincies.

De vaststelling van het MJP-GA II is het besluit ten behoeve waarvan de milieu-effectrapportage doorlopen wordt. De vaststelling van het MJP-GA II is als m.e.r.-plichtig besluit aangewezen ingevolge categorie 18.1 van het Besluit m.e.r. 1994. Dit betekent dat ten behoeve van de vaststelling van het MJP-GA II de milieu-effecten van verschillende beleidskeuzen inzichtelijk dienen te worden gemaakt in een Milieu-effectrapport (MER). Bij het ter visie leggen van het ontwerp MJP-GA II, zal het ontwerp MJP-GA II vergezeld gaan van het onderbouwende milieu-effectrapport (MER).

In het MJP-GA I is aangegeven dat elke drie jaar een bijstelling zal plaatsvinden. Daarnaast zijn er ontwikkelingen en knelpunten in de huidige verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen gesignaleerd, die vragen om een bijstelling van het beleid. Deze ontwikkelingen nopen eveneens tot een integrale bijstelling van het plan.

De Minister van VROM en de twaalf provincies vormen het bevoegd gezag. De Minister van VROM en het Interprovinciaal Overleg (IPO) treden op als initiatiefnemer in deze milieu-effectrapportage (m.e.r.). De Minister van VROM en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben ten behoeve van de besluitvorming een startnotitie opgesteld.

De bekendmaking van de start van de m.e.r. vond plaats in de Staatscourant, de Volkskrant en de Telegraaf van 20 maart 1995 (zie bijlage 1). Van 20 maart 1995 tot en met 16 april 1995 werd de startnotitie ter inzage gelegd.

Per brief van 14 maart 1995 stelde de Stuurgroep Meerjarenplanning verwijdering gevaarlijk afvalstoffen (namens de Minister van VROM en de provincies) de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de inhoud van de richtlijnen. Dit advies voor richtlijnen is op 22 mei 1995 aan de Minister van VROM en de twaalf provincies aangeboden.

Bij de opstelling van de richtlijnen voor de inhoud van het MER zijn de inspraakreacties en adviezen in beschouwing genomen. In bijlage 2 en 3 zijn deze inspraakreacties samengevat en is aangegeven hoe met deze inspraakreacties en adviezen is omgegaan.

1.2. Toelichting richtlijnen

1.2.1. algemeen

Het MJP vormt het kader voor het verwijderingsbeleid ten aanzien van gevaarlijke afvalstoffen. Op basis van het MJP wordt onder meer bepaald of een vergunning voor het inzamelen, bewaren, bewerken, verwerken en eindverwerken van gevaarlijke afvalstoffen wordt verleend. Hierbij speelt het criterium doelmatigheid een belangrijke rol. Een vergunning kan slechts worden geweigerd in het belang van de bescherming van het milieu. Onder bescherming van het milieu wordt mede verstaan de zorg voor de doelmatige verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen. Ook bij het al dan niet verlenen van vergunning voor de in- of uitvoer van gevaarlijke afvalstoffen spelen elementen uit de doelmatigheidstoets een rol. De verschillende aspecten van doelmatigheid worden aangegeven in artikel 1.1. van de Wet milieubeheer.

In de startnotitie wordt in bijlage 1 een samenvatting gegeven van het vigerend beleid, in bijlage 2 van de knelpunten en in bijlage 3 van de te onderzoeken beleidsontwikkelingen. Niet al deze te onderzoeken beleidsontwikkelingen behoeven in het MER behandeld te worden. In onderdeel C, categorie 18.1, van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 is als m.e.r.-plichtig besluit aangewezen de vaststelling van een besluit dat als eerste voorziet in de verwijdering van afvalstoffen, voor zover de activiteit betrekking heeft op:

- a. de methoden van bewerken, verwerken of vernietigen van afvalstoffen;
- b. het op of in de bodem brengen van afvalstoffen om deze daar te laten;
- c. de lokatie of de daarvoor te creëren voorzieningen.

Voor zover in het MJP-GA II over deze activiteiten uitspraak gedaan zal worden, dienen deze activiteiten in het MER behandeld te worden. In het MJP-GA II zal geen (nieuwe) uitspraak gedaan worden over de lokatie of de daarvoor te creëren voorzieningen (c). Wel zal in het MJP-GA II voor een aantal sectoren de minimumstandaard vastgesteld dan wel geactualiseerd worden (a en b; zie ook bijlage 3 van de startnotitie). Onder minimumstandaard wordt verstaan de minimale hoogwaardigheid van de wijze van be-/verwerken en eindverwerken (verbranden en storten) van een bepaalde afvalstroom¹. Ten behoeve van het vaststellen van deze minimum-standaarden dienen in het MER alternatieven beschreven te worden.

Naast het beschrijven van alternatieven ten behoeve van het vaststellen van minimumstandaarden, kunnen andere te onderzoeken beleidsontwikkelingen, waarvoor reële alternatieven bestaan, in het MER in beschouwing genomen worden. Gekozen is om een aantal van deze beleidsontwikkelingen, die strikt genomen niet m.e.r.-plichtig zijn, toch in het MER te behandelen om nadere informatie te verkrijgen ter onderbouwing van beleidskeuzen. Welke beleidsontwikkelingen dat zijn, wordt in deze richtlijnen aangegeven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen **algemene beleidsalternatieven** en **sectorale beleidsalternatieven** (niet zijnde alternatieven voor be-/verwerking of eindverwerking, dat zijn immers de alternatieven ten behoeve van het vaststellen van minimumstandaarden). Met betrekking tot de algemene beleidsalternatieven wordt gevraagd een algemene beschouwing te geven en deze vervolgens toe te spitsen op de relevante sectoren. De sectorale beleidsalternatieven hebben slechts betrekking op specifieke sectoren.

1

Maatgevende elementen bij de bepaling van de hoogwaardige verwijdering zijn emissies en verbruik van met name schaarse voorraden (waaronder ruimtebeslag) alsmede soort en hoeveelheid reststoffen. Flexibiliteit van gebruikte technologie, in de zin van geschiktheid voor meerdere stromen, en storingsgevoeligheid, maar ook de laagdrempeligheid voor ontdoeners van de verwijderingsstructuur spelen daarnaast een rol. Vergelijking tussen het MER voor het MJP-GA II en het inrichtingsMER voor een bepaalde activiteit, moet uitsluitend geven over het voldoen aan de minimumstandaard voor de betreffende activiteit. De minimumstandaard wordt derhalve als referentie gehanteerd. Bij het vaststellen van de minimumstandaard dienen ook de kosten worden betrokken: de minimumstandaard wordt pas opgewaardeerd indien de kosten van de corresponderende hoogwaardigere verwijdering meegewogen zijn.

In het advies van de Commissie wordt voorgesteld om via twee stappen alternatieven te ontwikkelen. Allereerst kunnen een aantal algemene beleidsalternatieven² worden ontwikkeld. Deze algemene beleidsalternatieven dienen – voor die sectoren waarvoor alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking uitgewerkt gaan worden – vertaald te worden in verschillende aanbodsscenario's voor de be-/verwerking en eindverwerking per sector. In de tweede stap worden mede op basis van deze aanbodsscenario's per sector alternatieven ontwikkeld voor methoden en eventueel capaciteiten voor be-/verwerking en eindverwerking (zie ook bijlage 3). Deze aanpak is in de richtlijnen overgenomen.

Zowel bij de beschrijving van de alternatieven voor de minimumstandaarden als bij de overige beleidsalternatieven, dienen in ieder geval aangegeven te worden:

- het nul-alternatief (= de referentiesituatie, bij ongewijzigd beleid);
- het voorkeursalternatief (= het voorgenomen beleid);
- het meest milieuvriendelijke alternatief.

Het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief dienen uitgewerkt te worden op basis van de vergelijking van de milieu-effecten.

In artikel 10 van het Besluit m.e.r. 1994 is aangegeven dat het maken van een MER niet verplicht is als het besluit na inwerkingtreding van het Besluit m.e.r. 1994 voor dezelfde activiteit opnieuw moet worden genomen omdat het besluit slechts geldt voor een daarin aangegeven termijn en er geen verandering van de activiteit plaatsvindt. Derhalve behoeft bij het beschrijven van de alternatieven uitsluitend ingegaan te worden op beleidsonderdelen waarvoor wijzigingen voorzien zijn ten opzichte van het bestaand beleid. Dit bestaand beleid is met name vastgelegd in het MJP-GA I en de Tussentijdse wijziging MJP-GA I. Gelet op de recente vaststelling van de Tussentijdse wijziging MJP-GA I, worden ten opzichte van het hierin vastgelegde beleid, geen wijzigingen voorzien.

De relatie tussen het MER en het ontwerp-MJP-GA II ligt in de beschrijving van het voorkeursalternatief. In het ontwerp-MJP-GA II wordt uiteindelijk dit voorkeursalternatief als voorgenomen beleid vastgelegd. Er zal bij het opstellen van het MER een wisselwerking plaatsvinden met het opstellen van het ontwerp-MJP-GA II. Resultaten uit het MER kunnen leiden tot aanpassingen van de in het ontwerp-MJP-GA II op te nemen voorgenomen beleid en het voorkeursalternatief in het MER. Voor die onderwerpen waarvoor het meer op zijn plaats is om deze in het ontwerp-MJP-GA II te beschrijven in plaats van in het MER, kan in het MER (voor zover relevant) worden volstaan met een beknopte beschrijving onder verwijzing naar de uitgebreide beschrijving in het ontwerp-MJP-GA II.

Als schakels in de verwijderingsketen worden in het MJP-GA I onderscheiden:

- inzamelen;
- bewaren;
- verwerken;
- eindverwerken.

Daarnaast wordt in het MJP-GA I aandacht besteed aan preventie en hergebruik en in-, uit- en doorvoer. Preventie is te beschouwen als een eerste schakel. (Geschikt maken voor) hergebruik kan beschouwd worden als een vorm van verwerken; hergebruik is immers een hoogwaardige vorm van verwerken. In-, uit- en doorvoer is ook gerelateerd aan de genoemde schakels.

Voor de overzichtelijkheid van de richtlijnen worden deze aspecten in de richtlijnen daarom onder het begrip schakel begrepen. In deze richtlijnen worden derhalve de volgende schakels onderscheiden:

- preventie;
- inzamelen;
- bewaren;
- be-/verwerken (inclusief hergebruik en nuttige toepassing);
- eindverwerken (verbranden en storten);
- in-, uit- en doorvoer.

Indien in de richtlijnen "ketenanalyse" genoemd wordt, wordt bedoeld dat de consequenties van een bepaald alternatief voor de gehele keten, dus alle bovengenoemde schakels, nagegaan moeten worden.

1.2.2. hoofdstukkenindeling van de richtlijnen

De richtlijnen zijn samengesteld in volgorde van onderwerpen die een MER ten minste moet bevatten volgens artikel 7.10 van de Wet milieubeheer.

Hoofdstuk 1 is deze inleiding.

In hoofdstuk 2 wordt gevraagd een beschrijving te geven van de doelstelling van het MJP-GA II en het MER.

In hoofdstuk 3 wordt gevraagd een overzicht te geven van de genomen of nog te nemen besluiten die relevant zijn voor de vaststelling van het MJP-GA II. Tevens dient de procedure voor de vaststelling en de status van het MJP-GA II in relatie tot andere plannen te worden beschreven.

In hoofdstuk 4 wordt gevraagd een overzicht te geven van het huidige beleid met betrekking tot de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen. Tevens wordt gevraagd om gegevens over het aanbod van en de aanbodprognoses voor gevaarlijke afvalstoffen. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 gevraagd om een analyse van de knelpunten.

In hoofdstuk 5 wordt gevraagd het voorgenomen beleid ten aanzien van de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen (c.q. de gewenste afvalverwijderingsstructuur) alsmede alternatieven daarvoor te beschrijven. Gevraagd wordt om:

- algemene beleidsalternatieven;
- sectorale beleidsalternatieven;
- alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking.

Hierbij behoeft uitsluitend ingegaan te worden op aspecten waarbij wijzigingen voorzien zijn ten opzichte van het bestaande beleid.

In hoofdstuk 6 worden richtlijnen gegeven voor het beschrijven van de milieugevolgen van de alternatieven. De mate van detail van de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient afgestemd te worden op het strategisch karakter van het in het plan vast te stellen beleid.

In hoofdstuk 7 wordt gevraagd de gevolgen van de verschillende alternatieven met behulp van multicriteria-analyse met elkaar te vergelijken.

In hoofdstuk 8 wordt gevraagd een overzicht te geven van de leemten in kennis en onzekerheden die zijn blijven bestaan na het opstellen van het MER. Op basis van deze leemten dient een evaluatieprogramma te worden ontwikkeld.

In hoofdstuk 9 tenslotte zijn de richtlijnen voor de vorm en presentatie van het MER opgenomen.

HOOFDSTUK 2.

Doelstelling MJP-GA II en MER

Artikel 7.10, eerste lid, onder a, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

- 2.1. Geef het primaire doel van het MER aan, namelijk het afwegen van verschillende beleidsalternatieven en het onderbouwen van keuzen ten behoeve van het op- en vaststellen van het MJP-GA II.
- 2.2. Geef aan wat de formele grondslag van het MJP-GA is.
- 2.3. Geef aan wat de doelstellingen van het MJP-GA zijn.
- 2.4. Geef aan wat de relatie is tussen het MJP-GA, het NMP, de provinciale milieubeleidsplannen en de provinciale milieuverordeningen.
- 2.5. Geef aan voor welke besluiten (op provinciaal en nationaal niveau) het MJP-GA het kader vormt.
- 2.6. Geef kort de hoofdlijnen aan van het MJP-GA I.
- 2.7. Geef aan wat de redenen zijn dat het MJP-GA I integraal bijgesteld moet worden. Vermeld hierbij in ieder geval:
 - a. de driejaarlijkse bijstelling;
 - b. wijziging in de invulling van het begrip doelmatigheid;
 - c. het feit dat knelpunten bestaan (deze knelpunten behoeven in dit hoofdstuk nog niet uitgebreid ter sprake te komen).
- 2.8. Geef op basis van het voorgaande aan wat de doelstelling van het MJP-GA II is.
- 2.9. Geef aan welke besluiten uit het MJP-GA II onderbouwd worden met behulp van het MER. Geef aan op grond van welke argumenten tot deze selectie gekomen is. Specifiek dient daarbij te worden aangegeven in hoeverre het MJP-GA II met het oog op invulling van het begrip doelmatigheid, besluiten zal formuleren ten aanzien van de capaciteit van voorzieningen voor be-/verwerking en eindverwerking en in hoeverre het MER dient ter onderbouwing van deze besluiten.
- 2.10. Geef op basis van het voorgaande aan wat de (afgeleide) doelstelling van het MER is. Aangezien slechts bepaalde onderwerpen in het MER behandeld worden, is de (afgeleide) doelstelling van het MER beperkter dan de doelstelling van het MJP-GA II.
- 2.11. Geef aan wat wordt verstaan onder het begrip minimumstandaard en op welke wijze de milieueffecten een rol spelen bij het vaststellen van deze minimumstandaarden.

HOOFDSTUK 3.

Te nemen en eerder genomen besluiten

Artikel 7.10, eerste lid, onder c, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven".

3.1. Te nemen besluiten

- 3.1.1. Geef aan ten behoeve van welke besluiten het MER wordt opgesteld (vaststelling MJP-GA II door het bevoegd gezag) en door wie deze besluiten worden genomen (de Minister van VROM en de twaalf provincies). Geef tevens aan waarom voor het vaststellen van dit besluit een milieu-effectrapportage vereist is. Vermeld hierbij volledigheidshalve waarom voor het vaststellen van het MJP-GA I geen milieu-effectrapportage vereist was.
- 3.1.2. Beschrijf zowel voor het MER als voor het vast te stellen MJP-GA II de te volgen procedures en tijdplanning, alsmede welke inspraakmomenten onderscheiden worden en welke adviesorganen en instanties formeel en informeel bij de procedures betrokken zijn. Geef hierbij aan wat de relatie is tussen het MER en het (ontwerp-)MJP-GA II.

3.2. Eerder genomen besluiten

- 3.2.1. Geef kort en zo concreet mogelijk de beperkingen en randvoorwaarden aan die vanuit vastgesteld beleid (nationaal en internationaal), bestaande plannen en bestuurlijke uitspraken invloed uitoefenen op het MJP-GA II. Naast een beschrijving van status en betekenis hiervan voor het MJP-GA II, moet ook worden beschreven in welk opzicht deze een randvoorwaarde voor de verdere besluitvorming vormen. Hierbij dient in ieder geval aandacht besteed te worden aan:
- Wet milieubeheer (in het bijzonder het hoofdstuk Plannen en het hoofdstuk Afvalstoffen);
 - andere wettelijke regelingen en krachtens die wetten genomen dan wel op korte termijn te nemen algemene maatregelen van bestuur (onder ander het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen en het ontwerp-Bouwstoffenbesluit);
 - Nationaal Milieubeleidsplan (NMP), Tweede Kamer der Staten-Generaal 1988-1989, 21137, nrs. 1 en 2, alsmede NMP+;
 - Meerjarenplan Verwijdering Gevaarlijke Afvalstoffen I (MJP-GA I) en de Tussentijdse wijziging MJP-GA I (dit zal in het volgende hoofdstuk uitgebreider ter sprake komen);
 - Notitie inzake preventie en hergebruik van afvalstoffen, 1988-1989;
 - EG-Verordening betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap (nr. 259/93);
 - EG-Richtlijn tot wijziging van Richtlijn 75/442/EEG betreffende afvalstoffen (nr. 91/156/EEG);
 - Grenswaardennotitie storten gevaarlijk afval.

Naast de hierboven genoemde besluiten, dient ook aandacht besteed te worden aan de notitie doelmatigheid, zoals opgesteld door de projectgroep doelmatigheid en vastgesteld door de Stuurgroep MJP.

HOOFDSTUK 4.

Beschrijving huidige beleid, afvalaanbod en knelpunten

Artikel 7.10, eerste lid, onder d, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachte ontwikkelingen van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.

4.1. Huidige beleid

4.1.1. Licht allereerst de opbouw van het MJP-GA I toe. Geef aan dat zowel ingegaan zal worden op het algemene beleid zoals weergegeven in het algemene deel van het MJP (deel I) als op het specifieke beleid zoals weergegeven in de sectorplannen (deel II).

4.1.2. Geef een korte samenvatting van het algemene beleid zoals neergelegd in **deel I van het MJP-GA I** (inclusief Tussentijdse wijziging). Besteed hierbij achtereenvolgens aandacht aan:

- a. het begrip doelmatigheid en de verschillende doelmatigheidsaspecten;
- b. het streven naar hoogwaardiger vormen van afvalverwijdering, zoals vastgelegd in de "Ladder van Lansink";
- c. het uitgangspunt zelfvoorziening (provinciaal en nationaal);
- d. het uitgangspunt producentenverantwoordelijkheid en hoe dit vastgelegd is in het bestaande beleid.

Ga hierbij tevens in op:

- de verschillende aspecten van het begrip doelmatigheid zoals aangegeven in de Wet milieubeheer;
- de relatie tussen het begrip doelmatigheid en het begrip bescherming van het milieu.

4.1.3. Besteed bij de beschrijving van het vastgestelde beleid voor de onderscheiden sectoren, zoals neergelegd in **deel II van het MJP-GA I** (inclusief Tussentijdse wijziging), aandacht aan de wijze waarop de genoemde algemene beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar de sectoren.

4.2. Aanbod en aanbodprognoses

4.2.1. Geef aan welke hoeveelheden gevaarlijke afvalstoffen in Nederland worden geproduceerd, om welke soorten het gaat en wat de (groepen van) bronnen zijn:

- in de afgelopen vijf jaar, totaal en per stroom; geef daarbij een inschatting van de onzekerheden in deze gegevens;
- de verwachte ontwikkeling in het afvalaanbod voor de komende tien jaar (peiljaren 2000 en 2005), de autonome ontwikkeling; geef daarbij aan wat de onzekerheden zijn.

Betrek hierbij de Trendstudie chemisch afval 1990-2000 (publicatierreeks afvalstoffen nr. 1993/2), de Nationale Milieuverkenning 2 1990-2010 en de basisdocumenten LMA. Ga bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling van het aanbod uit van realisatie van het beleidscenario van het MJP-GA I. Schenk bij onzekerheden aandacht aan de effecten van respons-verhogende maatregelen en kwalitatieve preventie.

4.3. Huidige be-/verwerking en eindverwerking

4.3.1. Beschrijf per sector de huidige wijze van be-/verwerking en eindverwerking van in Nederland geproduceerd gevaarlijk afval. Voor die sectoren waarvoor in het MJP-GA II besluiten worden genomen over de capaciteit van voorzieningen voor be-/verwerking en eindverwerking, dient de bestaande capaciteit van deze voorzieningen te worden aangegeven.

4.3.2. Geef aan welk deel (in hoeveelheid en aard) van het in Nederland geproduceerde gevaarlijk afval wordt geëxporteerd.

4.3.3. Geef voor zover mogelijk tevens aan welk deel van de beschikbare capaciteit in Nederland wordt ingezet ten behoeve van de be-/verwerking en eindverwerking van buitenlands gevaarlijk afval.

4.4. Analyse knelpunten

4.4.1. Geef bij de beschrijving van de knelpunten in het algemene beleid en het beleid per sector aan of de knelpunten economisch, logistiek, technologisch of milieuhygiënisch van aard zijn.

4.4.2. Geef aan welke knelpunten geconstateerd dan wel voorzien zijn bij continuering van het huidige **algemene beleid** tegen de achtergrond van de autonome ontwikkeling van het afval, zoals beschreven in paragraaf 4.2. De startnotitie geeft aan dat sinds het vaststellen van het MJP-GA I veranderende omstandigheden hebben geleid tot een gewijzigde invulling van het begrip doelmatigheid. Het MER dient deze veranderende omstandigheden te beschrijven en aan te geven welke knelpunten als gevolg hiervan zijn ontstaan. Daarbij zullen in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde moeten komen:

- de relatie tussen overheidsdominantie en markt-conform verwijderen;
- de relatie tussen producentenverantwoordelijkheid en doelmatigheid;
- de relatie tussen het zelfvoorzieningsbeginsel en het doelmatigheidsprincipe zowel binnen Nederland als in de EG;
- de relatie tussen het vastleggen van recht- en plichtgebieden en het bevorderen van vrije concurrentie;
- de relatie tussen het nabijheidsbeginsel en de hoogwaardigheid van de be-/verwerking en eindverwerking;
- de onduidelijkheid ten aanzien van het begrip "secundaire grondstof".

4.4.3. Geef **per sector** aan welke knelpunten geconstateerd zijn. Ga hierbij met name in op de technologische knelpunten bij de be-/verwerking en eindverwerking van de verschillende afvalstromen. Betrek daarbij de technieken die in het buitenland toegepast worden. De knelpunten die leiden tot beleidsontwikkelingen waarvoor in het MER alternatieven beschreven moeten worden dienen nader toegelicht te worden. De overige knelpunten (die niet leiden tot in het MER te beschrijven alternatieven) behoeven slechts vermeld te worden³. Ga hierbij in op dan wel vermeld hierbij de volgende knelpunten:

1. klein chemisch afval/klein gevaarlijk afval

- de inzameling van kleine partijen (<50 kg) gevaarlijk afval afkomstig van bedrijven;
- de inzameling van klein gevaarlijk afval uit de KWD-sector (kantoor/winkel/diensten);
- het ontbreken van inzicht in het potentieel aanbod klein gevaarlijk afval.

2. oliehoudende sludges

- de onvoldoende afgifte van mengsels van olie, water en slib;
- onvoldoende hergebruik olie en zandfractie;
- het feit dat de vergunningplicht voor inzameling zich beperkt tot mengsels uit autoherstelinstallaties; deze beperking leidt tot verwarring en slecht handhaafbare situaties;
- de onduidelijkheid of 'offspec' partijen (olie of brandstof die niet voldoet aan de specificaties) als afvalstof of als brandstof moeten worden beschouwd;
- de grote verschillen bij de reiniging van de waterfractie.

3. fotografisch chemisch afval

- het halen van de preventiedoelstelling;
- de hoogwaardigheid van de verwerking.

4. afgewerkte olie

- de suboptimale uitvoering van de inzameling van kleinverpakkingen afgewerkte olie.

³ Dit betekent dat een afstemming/terugkoppeling met hoofdstuk 5 vereist is.

5. scheepsafvalstoffen

- de magere afgifte (lozing op zee);
- het ontbreken van een integrale verwijderingsstructuur;
- het niet benutten van de verwerkingscapaciteit;
- de slechte kwaliteit van de olie;
- het samenvoegen van apart gehouden afgewerkte olie met bilgewater door het ontbreken van voorzieningen bij de inzamelaars;
- de strenge normen in Nederland in verhouding met het buitenland;
- de positie van de SAB, de indirecte financiering en het standpunt van de NVBI/NVCA hieromtrent;
- de nog niet afgeronde HOI-aanwijzing die op grond van internationale afspraken verplicht is.

6. specifiek ziekenhuisafval

- de slechte inzamelrespons (met name bij extramuraal).

7. zuren en basen

- de onvoldoende hoogwaardige verwerking.

8. gebruikte chemicaliënverpakkingen

- het ontbreken van een hoogwaardige be-/verwerking van kunststofhoudende gebruikte chemicaliënverpakkingen;
- de onvoldoende afgifte;
- overcapaciteit bewerking;
- verbranden/storten van onbehandelde gebruikte chemicaliënverpakkingen;
- onvoldoende afbakening ten opzichte van niet-gevaarlijke afvalstoffen.

9. vloeibare koolwaterstoffen

- verwijdering onvoldoende hoogwaardig (te veel verbranding);
- onvoldoende onderscheid deelfracties halogeenkoolwaterstoffen en overige koolwaterstoffen.

10. te verbranden afvalstoffen

- onvoldoende inzicht in het toekomstig aanbod;
- aanzuiging buitenlandse installaties, met name vanuit de cementindustrie;
- de onduidelijkheid welke gevaarlijke afvalstoffen in een draaitrommeloven (DTO) en welke in een roosteroven (RO) verbrand moeten worden.

11. C₁-afvalstoffen

- het feit dat de berging na 1 januari 1996 nog een probleem is; alternatieve verwerkingsmethoden (met name voor hardingszouten en kleine C₁-afvalstromen, zoals fluorescentiepoeder) komen voornamelijk niet tot stand.

12. C₂-afvalstoffen

- de onvoldoende hoogwaardige huidige verwijdering;
- het onvoldoende hergebruik van zware metalen.

13. C₃-afvalstoffen

- de onvoldoende hoogwaardige huidige verwijdering;
- de onduidelijkheid welk deel van de C₃-afvalstoffen thermisch verwerkt moet worden;
- onvoldoende reiniging/hergebruik/immobilisatie.

14. verontreinigde grond

Hierbij behoeven geen knelpunten te worden beschreven/vermeld.

15. straalgrit

- het ontbreken van een minimumstandaard (afzetprobleem gereinigd straalgrit, geen structurele oplossing niet-reinigbaar straalgrit en straalgritreinigingsresidu (C₂- afval), geen eenduidige criteria reinigbaarheid).

16. accu's

- het onvoldoende voorzieningenniveau voor het bewaren van accu's.

17. batterijen

- niet voor alle batterijen is een verwerkingsmogelijkheid binnen de EG beschikbaar (export naar de V.S.)

18. gasontladingslampen

- de geringe afgifte door huishoudens/bedrijven (sub-optimale inzameling);
- de onvoldoende hoogwaardige verwerking (teveel storten/verbranden).

19. oliefilters

Hierbij behoeven geen knelpunten te worden beschreven/vermeld.

20. non-ferro

- het feit dat preventie van draaisels met boor-, snij-, slijp- en walsolie onvoldoende van de grond komt;
- de huidige opslag en transport van metaal met metaalbewerkingsvloeistoffen is veelal onverantwoord;
- de onduidelijke status van non-ferro-metalen en de rol van de handel daarin (afbakening afvalstof-grondstof).

4.4.4. Geef aan of nieuwe sectoren in het MJP-GA II zullen worden onderscheiden en om welke redenen dit gebeurd.

HOOFDSTUK 5.

Voorgenomen beleid en alternatieven

Artikel 7.10, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."

Artikel 7.10, derde lid, van de Wet milieubeheer:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

5.1. Inleiding

5.1.1. Maak op basis van de in het voorgaande hoofdstuk gesignaleerde knelpunten een keuze voor onderwerpen waarvoor in het MER alternatieven zullen worden ontwikkeld. Beargumenteer deze keuzen.

5.1.2. Geef aan op welke wijze alternatieven worden ontwikkeld. Dit dient in twee stappen te gebeuren. In de eerste stap kunnen een aantal algemene beleidsalternatieven en sectorale beleidsalternatieven (niet zijnde alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking) worden ontwikkeld voor de geselecteerde (milieu)knelpunten. Deze alternatieven dienen (voor zover deze algemene en sectorale beleidsalternatieven consequenties hebben voor het aanbod) voor die sectoren waarvoor alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking uitgewerkt gaan worden, vertaald te worden in verschillende aanbodsscenario's voor be-/verwerking en eindverwerking. In de tweede stap worden, mede op basis van deze aanbodsscenario's, per sector alternatieven voor methoden en (voor zover relevant) capaciteiten van be-/verwerking en eindverwerking ontwikkeld.

5.2. Algemene beleidsalternatieven

Geef over onderstaande algemene beleidsalternatieven een algemene beschouwing en spits vervolgens toe op de relevante sectoren. Geef aan wat de voor- en nadelen zijn van de verschillende alternatieven. Schenk daarbij met name aandacht aan welke verschuivingen (in grootte en kwaliteit) van afvalstromen de verschillende alternatieven met zich meebrengen en wat de gevolgen zijn voor de handhaafbaarheid. Geef voor die sectoren waarvoor alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking worden beschreven, een zo goed mogelijke, kwantitatieve inschatting van de invloed op de grootte en kwaliteit van de afvalstromen. De ontwikkelde algemene beleidsalternatieven worden daarmee vertaald in aanbodsscenario's die mede als basis dienen voor het ontwikkelen van alternatieven voor de be-/verwerking en eindverwerking.

1. koppeling activiteiten (inzamelen/bewaren/bewerken/verwerken/eindverwerken) alternatieven:

- 1a. toestaan inzamelen als zelfstandige activiteit (geen koppeling tussen inzamelen en overige verwijderingsstappen);
- 1b. niet toestaan inzamelen als zelfstandige activiteit (wel koppeling tussen inzamelen en overige verwijderingsstappen);
- 1c. toestaan bewaren als zelfstandige activiteit;
- 1d. niet toestaan bewaren als zelfstandige activiteit.

2. nut van beperking rechtgebieden alternatieven:

- 2a. beperkte rechtgebieden;
- 2b. landelijk recht.

3. nut van stellen van plichtgebieden

alternatieven:

3a. wel plichtgebieden;

3b. geen plichtgebieden.

4. nut van beperking aantal vergunninghouders en capaciteitsregulering voor bewaren, bewerken en verwerken (niet zijnde eindverwerken)

alternatieven:

4a. beperking aantal vergunninghouders/capaciteit;

4b. geen beperking aantal vergunninghouders/capaciteit.

5. standaardvergunningentermijn

alternatieven:

5a. handhaven standaardvergunningentermijn van vijf jaar;

5b. niet handhaven standaardvergunningentermijn van vijf jaar.

6. criteria voor in- en uitvoer

alternatieven:

6a. gesloten grenzen

6b. gesloten grenzen voor verwijdering, open grenzen voor nuttige toepassing

6c. open grenzen.

5.3. Sectorale beleidsalternatieven⁴

Geef van onderstaande sectorale beleidsalternatieven aan wat de voor- en nadelen zijn. Schenk daarbij met name aandacht aan welke verschuivingen (in grootte en kwaliteit) van afvalstromen de verschillende alternatieven met zich meebrengen en wat de gevolgen zijn voor de handhaafbaarheid. Geef voor die sectoren waarvoor alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking worden beschreven, een zo goed mogelijke, kwantitatieve inschatting van de invloed op de grootte en kwaliteit van de afvalstromen. De ontwikkelde sectorale beleidsalternatieven worden daarmee vertaald in aanbodscenario's die mede als basis dienen voor het ontwikkelen van alternatieven voor de be-/verwerking en eindverwerking.

1. oliehoudende sludges: inzamelvergunningsplicht

alternatieven:

1a. handhaven beperking inzamelvergunningsplicht tot mengsels uit autoherstelinrichtingen (pmv-ows);

1b. uitbreiden inzamelvergunningsplicht tot alle mengsels van olie, water en slib.

2. scheepsafvalstoffen: koppeling met landstromen

alternatieven:

2a. handhaven strikte scheiding landstromen en scheepsafvalstoffen;

2b. laten vervallen strikte scheiding landstromen en scheepsafvalstoffen.

3. vloeibare koolwaterstoffen: scheidingsplicht

alternatieven:

3a. scheidingsplicht ten behoeve van hergebruik;

3b. geen scheidingsplicht.

⁴ niet zijnde alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking ten behoeve van het vaststellen van de minimumstandaard; zie hiervoor richtlijn 5.4

5.4. Alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking

- 5.4.1. Ontwikkel, mede op basis van de in 5.2 en 5.3 ontwikkelde aanbodsscenario's, per sector waarvoor een minimumstandaard geïntroduceerd dan wel geactualiseerd zal worden, alternatieven voor methoden (en voor zover relevant capaciteiten) van be-/verwerking en eindverwerking. Indien de algemene beleidsalternatieven geen consequenties hebben voor een bepaalde sector, kan uitgegaan worden van het aanbodsscenario zoals ontwikkeld in 4.2.

Daar waar het MER dient ter onderbouwing van besluiten over de benodigde capaciteit van voorzieningen voor be-/verwerking en eindverwerking, zal inzicht gegeven dienen te worden in de totaal benodigde capaciteit voor een bepaalde be-/verwerking of eindverwerking.

Bij deze alternatieven dienen tevens mogelijkheden voor be-/verwerking in het buitenland te worden betrokken. De samenhang tussen de onderdelen van de alternatieven dient te worden aangegeven.

- 5.4.2. Geef kort aan waarom voor bepaalde sectoren geen aanpassing/introductie van de minimumstandaard wordt voorzien.

- 5.4.3. Voor de volgende sectoren dienen alternatieven ontwikkeld te worden ten behoeve van het introduceren dan wel actualiseren van minimumstandaarden. Hierbij dienen ten minste de aangegeven alternatieven in beschouwing te worden genomen.

1. oliehoudende sludges:

het vastleggen van een hoogwaardiger optie ten behoeve van hergebruik van de olie- en zandfractie die vrijkomt bij de bewerking van mengsels van olie, water en slib (alternatieven: cementindustrie, thermische grondreiniging, AVR en rotordiscs); schenk hierbij aandacht aan de invloed van de aanwezigheid van veel kleiachtig materiaal in de zandfractie

2. fotografisch chemisch afval:

het vastleggen van een minimumstandaard (alternatieven: indampen/vergassen, microbiologisch zuiveren en verbranden/smelten/verglazen)

3. zuren en basen:

het vastleggen van een minimumstandaard hoogwaardiger dan ONO (alternatieven: ONO-plus d.w.z. het selectief terugwinnen van zware metalen, immobilisatie ONO-slib en hergebruik van zuren die geen of heel weinig zware metalen bevatten⁵)

4. gebruikte chemicaliënverpakkingen:

a. het vastleggen van een minimumstandaard voor kunststof gcv;

b. het vastleggen van een minimumstandaard voor restfracties van de bewerking gcv (bevordering hergebruik), met name de verfslude.

Hierbij dient ketenanalyse te worden toegepast.

5. vloeibare koolwaterstoffen:

afweging destillatie/fractionatie, filtratie en verbranden, waarbij ketenanalyse dient te worden toegepast

6. te verbranden afvalstoffen:

afweging verbranding in een DTO, in een RO (inclusief AVI), een combi-oven en een cementoven (deze afweging kan voor verschillende categorieën gevaarlijke afvalstoffen anders uitvallen⁶), waarbij ketenanalyse dient te worden toegepast; schenk hierbij onder meer aandacht aan het onderscheid tussen verbranden van daartoe geschikte afvalstoffen als substituu-brandstof en verbranding waarbij energierterugwinning plaatsvindt; schenk bovendien expliciet aandacht aan zwavelhoudende afvalstoffen en teermastiek

⁵ Voorbeelden zijn de inzet van zwavelzuur en fosforzuur in de kunstmestindustrie en zoutzuur bij het reinigen van bijvoorbeeld de gevels van nieuwbouwwoningen.

⁶ Op basis daarvan kunnen criteria ontwikkeld worden voor verbranden in een DTO en een RO.

7. C₁-afvalstoffen⁷:

creëren van binnenlandse verwijderingsmogelijkheden (alternatieven: storten, bovengrondse opslag, immobilisatie en terugwinning van kwik); schenk tevens aandacht aan de vraag in hoeverre het zinvol is C₁-afvalstoffen te immobiliseren, als het storten ervan vervolgens nog onvermijdelijk is; schenk expliciet aandacht aan kwikhoudende afvalstoffen

8. C₂-afvalstoffen:

vastleggen minimumstandaard voor de verwerking van C₂-afvalstoffen (alternatieven: storten, immobilisatie met het oog op storten op een C₃-deponie, immobilisatie met het oog op nuttige toepassing, terugwinning zware metalen); schenk, gelet op de omvang van de stromen, expliciet aandacht aan vliegassen en rookgasreinigingsresiduen

9. C₃-afvalstoffen:

- a. vastleggen minimumstandaard voor de verwerking van C₃-afvalstoffen (mogelijkheden voor immobilisatie) ten behoeve van hergebruik of eenvoudigere voorzieningen ten behoeve storten;
- b. vastleggen minimumstandaard voor voorbehandeling C₃-afvalstoffen met een hoog organisch stofgehalte (C₃-afvalstoffen met meer dan 10% organisch stof moet apart worden gestort of worden voorbehandeld).

Bij a dient onder meer aan de orde te komen wat het nut is van het immobiliseren van C₃-afvalstoffen en of hergebruik van geïmmobiliseerd gevaarlijk afval gewenst en mogelijk (afzet) is.

10 straalgrit:

vastleggen minimumstandaard ten behoeve van hoogwaardiger verwerking niet-reinigbaar straalgrit (alternatieven: thermische immobilisatie (verglazen/smelten) en koude immobilisatie met het oog op nuttige toepassing); schenk tevens aandacht aan de afzetmogelijkheden voor het gereinigde straalgrit.

11 batterijen:

vastleggen minimumstandaard voor verwerking van batterijen (alternatieven: tijdelijke opslag met het oog op be-/verwerking, recycling in buitenland)

12 gasontladingslampen:

vastleggen minimumstandaard voor verwerking van de reststoffen die vrijkomen bij de bewerking van gasontladingslampen (alternatief: immobilisatie fluorescentiepoeder)

13 oliefilters:

vastleggen minimumstandaard voor oliefilters (nagaan of oliefilters centraal bij AVR verwerkt moeten blijven worden of dat deze ook in een VBI verwerkt mogen worden); hierbij dient ketenanalyse te worden toegepast.

5.5. Nulalternatief, meest milieuvriendelijke alternatief en voorkeursalternatief

5.5.1. Voor de beschrijving van het **nulalternatief** (de referentiesituatie) kan verwezen worden naar de in hoofdstuk 4 gegeven beschrijving (beleid en knelpunten).

5.5.2. Geef aan dat het **meest milieuvriendelijke alternatief** uitgewerkt zal worden op basis van de vergelijking van milieu-effecten van de ontwikkelde alternatieven (zie 7.7).

5.5.3. Geef aan dat het **voorkeursalternatief** mede uitgewerkt zal worden op basis van de vergelijking van milieu-effecten van de ontwikkelde alternatieven (zie 7.8).

7

C₁-, C₂- en C₃-afvalstoffen zijn eigenlijk per definitie te storten afvalstoffen. Het onderscheid tussen de verschillende categorieën is vastgelegd in de Grenswaardennotitie storten gevaarlijke afvalstoffen en is gebaseerd op uitloogwaarden. Als de betreffende afvalstoffen niet (meer) gestort behoeven te worden, vallen deze afvalstoffen niet meer onder de begrippen C₁-, C₂- en C₃-afvalstoffen. Ten behoeve van de leesbaarheid, is er in deze richtlijnen voor gekozen in dat geval toch de begrippen C₁-, C₂- en C₃-afvalstoffen gebruikt worden, hoewel eigenlijk gesproken moet worden van "potentiële C₁-, C₂- en C₃-afvalstoffen". In het MER kan hiermee op dezelfde wijze worden omgegaan, mits dit toegelicht wordt.

HOOFDSTUK 6.

Milieugevolgen alternatieven

Artikel 7.10, eerste lid, onder e, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

6.1. Milieugevolgen algemene beleidsalternatieven

- 6.1.1. De milieugevolgen van de algemene beleidsalternatieven kunnen worden beschreven aan de hand van een beschouwing over het realiseren van een lekvrije verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen en een daaraan gekoppelde kwalitatieve beschouwing over te verwachten milieu-effecten. De milieu-effecten kunnen worden beschreven aan de hand van te selecteren relevante indicatoren.

6.2. Milieugevolgen sectorale beleidsalternatieven

- 6.2.1. De milieugevolgen van de sectorale beleidsalternatieven kunnen worden beschreven aan de hand van een beschouwing over het realiseren van een lekvrije verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen en een daaraan gekoppelde kwalitatieve beschouwing over te verwachten milieu-effecten.

6.3. Milieugevolgen alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking

- 6.3.1. Bij het beschrijven van de milieugevolgen dient in ieder geval aandacht besteed te worden aan de volgende aspecten:
- emissie naar de lucht;
 - emissie naar de bodem;
 - emissie naar het water;
 - ontstaan van reststoffen;
 - energiegebruik;
 - gebruik van (primaire) grondstoffen;
 - risico's voor calamiteiten;
 - ruimtegebruik.
- 6.3.2. De milieugevolgen van alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking dienen zoveel mogelijk kwantitatief te worden beschreven. De wijze waarop de milieu-gevolgen van alternatieven kunnen worden weergegeven en de mate van kwantificatie is afhankelijk van de beschikbaarheid en de kwaliteit van de gegevens over met name de afvalstroom en de milieu-effecten van de be-/verwerking en eindverwerking van de afvalstroom. Dit kan per sector verschillen.
- 6.3.3. Voor de vergelijking van de alternatieven (zie ook hoofdstuk 7) dient multicriteria-analyse toegepast te worden. Voor vier sectoren dient bij de multicriteria-analyse niet alleen de be-/verwerking of eindverwerking in de analyse betrokken te worden, maar ook de overige ketens in de verwijderingsstructuur (ketenanalyse). Dit is het geval voor gebruikte chemicaliënverpakkingen, vloeibare koolwaterstoffen, te verbranden afvalstoffen en oliefilters.
- 6.3.4. De multi-criteria analyse dient voorzien te worden van een uitgebreide toelichting op de totstandkoming van de scores op de verschillende aspecten van de beoordeling.

6.3.5. Bij het beschrijven van de milieugevolgen verdienen de volgende punten aandacht:

- het jaarlijks te verwijderen afvalaanbod volgens de in hoofdstuk 4.2. beschreven autonome ontwikkeling, dient voor alle sectoren de basis te zijn voor de vergelijking van alternatieven.
- de scores dienen zoveel mogelijk gebaseerd te zijn op kwantitatieve gegevens en dienen ingevuld te worden op een lineaire schaal, die de uiterste scores van die kwantitatieve gegevens weergeeft. Voordat de scores ten opzichte van elkaar gewogen worden, dienen de lineaire schalen per aspect (voor zover mogelijk) eerst vertaald te worden in de bijdrage van dat aspect aan de totale score van dat aspect in Nederland.
- voorkom dubbeltelling van emissies bij reststoffen en energieverbruik;
- zorg voor een evenwichtige behandeling van energierugwinning bij verbranding en materiaalrugaanwinning bij hergebruik.

HOOFDSTUK 7.

Vergelijking van de alternatieven

Artikel 7.10, eerste lid, onder f, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."

- 7.1. De verschillende alternatieven met betrekking tot de **algemene en sectorale⁸ beleidsalternatieven** moeten ten aanzien van de milieugevolgen onderling en met de voortzetting van het huidige beleid worden vergeleken. De effecten van deze alternatieven kunnen kwalitatief vergeleken worden. Betrek bij de vergelijking ook handavingsaspecten.
- 7.2. De verschillende alternatieven **voor be-/verwerking en eindverwerking** (ten behoeve van het vaststellen van minimumstandaarden) moeten ten aanzien van de milieugevolgen onderling en met de voortzetting van het huidige beleid worden vergeleken. De effecten van deze alternatieven dienen zoveel mogelijk kwantitatief vergeleken te worden.
- 7.3. Waar mogelijk dienen de effecten van de algemene en sectorale beleidsalternatieven vergeleken te worden met de effecten van alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking. Het verschil in rendement van algemene en sectorale beleidsalternatieven ten opzichte van alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking kan daarmee zichtbaar gemaakt worden. Een dergelijke vergelijking is mogelijk wanneer de effecten zijn uitgedrukt in dezelfde indicatoren en de effecten worden gerelateerd aan het totale milieu-effect in Nederland voor die indicator.
- 7.4. Aangegeven dient te worden in welke mate elk van de alternatieven naar verwachting kan bijdragen aan de realisering van de doelstellingen. Met betrekking tot de alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking dient hierbij rekening gehouden te worden met de voorkeursvolgorde zoals opgenomen in artikel 10.1 van de Wet milieubeheer.
- 7.5. Geef een voorkeursvolgorde (eventueel met behulp van wegingscoëfficiënten) van de alternatieven, waarbij echter afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten vermeden dient te worden.
- 7.6. Met het oog op de centrale positie van het doelmatigheidsprincipe binnen het beleid voor verwijdering van gevaarlijk afval, dienen kostenaspecten bij de vergelijking van alternatieven betrokken te worden.
- 7.7. Geef per sector aan wat het **meest milieuvriendelijke alternatief** is, bestaande uit:
 - algemene (en indien van toepassing: sectorale) beleidsonderdelen;
 - methoden;
 - voor zover het MER dient ter onderbouwing van besluiten over benodigde capaciteit: capaciteiten.Dit is het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt. Ook dit meest milieuvriendelijke alternatief dient een redelijk alternatief te zijn.

⁸ niet zijnde alternatieven voor be-/verwerking en eindverwerking

7.8. Geef per sector aan wat het **voorkeursalternatief** is, bestaande uit:

- algemene (en indien van toepassing: sectorale) beleidsonderdelen;
 - methoden;
 - voor zover het MER dient ter onderbouwing van besluiten over benodigde capaciteit: capaciteiten.
- Geef bij de beschrijving van het voorkeursalternatief aan op grond van welke overwegingen voor dit alternatief wordt gekozen. Aangegeven dient te worden op welke wijze het ALARA-principe vertaald wordt in het voorkeursalternatief. Ga daarbij in op de afwegingen en keuzen tussen beleidsinspanningen, economische inspanningen en het minimaliseren van milieu-risico's.

HOOFDSTUK 8.

Leemten in kennis/onzekerheden en evaluatie

Artikel 7.10, eerste lid, onder g, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."

Artikel 7.39 van de Wet milieubeheer:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

8.1. Leemten in kennis/onzekerheden

8.1.1. De leemten in kennis en de onzekerheden in daadwerkelijk optredende milieu-effecten dienen duidelijk te worden aangegeven. Gemotiveerd dient te worden waarom de opgesomde leemten en onzekerheden (zijn blijven) bestaan en welke betekenis daaraan mag worden gehecht voor het vaststellen van het MJP-GA II.

8.2. Evaluatie

8.2.1. In het MER dient een voorzet te worden gegeven voor een evaluatie- en monitoringprogramma. De in 8.1 genoemde onzekerheden dienen uitgangspunt te zijn voor het op te stellen evaluatieprogramma. Het onderzoekprogramma voor de evaluatie moet worden vastgesteld bij het nemen van het besluit; in dit geval dus bij het vaststellen van het MJP-GA II. Gezien het voortschrijdende karakter van het MJP, kan dit plaatsvinden door het formuleren van actiepunten in het MJP-GA II. Dit sluit aan bij de werkwijze in het MJP-GA I. Het onderzoekprogramma kan zich dan richten op het evalueren van de voortgang in de uitvoering van deze actiepunten. Verder zal de evaluatie niet alleen gericht moeten worden op de ontwikkeling in kwantiteit van de afvalstromen, maar ook op de ontwikkeling in kwaliteit, aangezien deze in directe relatie staat tot de toe te passen minimumstandaard.

HOOFDSTUK 9.

Vorm en presentatie van het MER

Artikel 7.10, eerste lid, onder h, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."

- 9.1. Aan de hand van het MER dient een objectieve afweging van de milieuaspecten in het kader van de besluitvorming te kunnen plaatsvinden. Voor alle betrokkenen dienen de gevolgen voor het milieu inzichtelijk te zijn. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen.
- 9.2. Het MER dient voorzien te zijn van een samenvatting die voor een algemeen publiek leesbaar moet zijn. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, te weten:
 - de hoofdpunten voor de besluitvorming;
 - het voorgenomen beleid en de alternatieven;
 - de belangrijkste effecten voor het milieu bij het voorgenomen beleid;
 - het resultaat van de vergelijking van de alternatieven (zo mogelijk in tabelvorm).
- 9.3. Maak bij de beschrijvingen zoveel mogelijk gebruik van duidelijke figuren, schema's en tabellen.
- 9.4. Hanteer eenduidige definities, afkortingen en begrippen.
- 9.5. Onderbouwende informatie (technische details, verantwoording van gebruikte voorspellingsmethoden, literatuurreferenties) dient in de bijlagen te worden opgenomen. Daartoe behoort tevens een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen, een literatuurlijst en een tabel met verwijzingen naar de richtlijnen.
- 9.6. Indien wordt afgeweken van bepaalde richtlijnen dient dit te worden gemotiveerd.
- 9.7. Het MER moet afzonderlijk herkenbaar zijn en dient te worden gepresenteerd als een los van het (ontwerp-)MJP-GA II staand document. Wel dient de relatie tussen beide duidelijk aangegeven te worden, onder meer door verwijzingen.

BIJLAGEN

1. Openbare bekendmaking van de start van de procedure van de milieu-effectrapportage d.d. 20 maart 1995
2. Samenvatting en verwerking van de inspraakreacties en adviezen
3. Samenvatting van het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage

**Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer**

INTERPROVINCIAAL OVERLEG

Inspraak Milieu-effectrapportage Meerjarenplan verwijdering gevaarlijke afvalstoffen 1996-2006

Startnotitie

In juni 1993 hebben de Minister van VROM en het Interprovinciaal Overleg (IPO) het eerste Meerjarenplan verwijdering gevaarlijke afvalstoffen (MJP-I) vastgesteld. In dit plan is het beleidsstandpunt inzake de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen vastgelegd. Dit meerjarenplan is een uitwerking van het Nationaal Milieubeleidsplan (NMP) en maakt onderdeel uit van de Provinciale Milieubeleidsplannen (PMP's). De Minister van VROM en het IPO zijn voornemens een integrale bijstelling van dit meerjarenplan vast te stellen; het Meerjarenplan verwijdering gevaarlijke afvalstoffen 1996-2006 (MJP-II). Op grond van het Besluit milieu-effectrapportage, onderdeel C 18.1, is voor het vaststellen van het MJP-II een milieu-effectrapportage vereist. Het voornemen om het MJP-II op te stellen is toegelicht in de startnotitie.

De Minister van VROM en de twaalf provincies zijn bevoegd gezag voor het vaststellen van het MJP-GA II. De Minister van VROM en het Interprovinciaal Overleg (IPO) treden op als initiatiefnemer. Naam en adres van de initiatiefnemers zijn als volgt:

- Minister van VROM
Postbus 30945
2500 GX 's-Gravenhage
- Interprovinciaal Overleg
Postbus 97728
2509 GC 's-Gravenhage

Terinzagelegging startnotitie

De startnotitie ligt van 20 maart 1995 tot en met 16 april 1995 bij de volgende instanties ter inzage:

- de bibliotheek van het Ministerie van VROM, Rijnstraat 8 te Den Haag, tijdens kantooruren;
- de bibliotheek van de twaalf provinciehuizen, tijdens kantooruren;
de centrale openbare bibliotheken van de steden met meer dan 75.000 inwoners, tijdens de openingstijden van de bibliotheek (minimaal een avond per week en op zaterdagochtend);
- het secretariaat van de NVCA, Kerkplein 3 te Schelluinen, tijdens kantooruren.

Tevens is de startnotitie toegezonden aan alle gemeenten met het verzoek deze ter inzage te leggen. Buiten kantooruren is inzage van de startnotitie mogelijk na telefonische afspraak.

Inspraak richtlijnen milieu-effectrapportage

Het milieu-effectrapport dient inzicht te geven in de gevolgen voor het milieu van het voorgenomen beleid (met name de minimumstandaard van verwerking). Tevens moeten beleidsalternatieven beschreven worden. De Minister en de twaalf provincies stellen richtlijnen vast waaraan het op te stellen milieu-effectrapport zal moeten voldoen. Voordat de richtlijnen worden vastgesteld, kan een ieder opmerkingen en wensen kenbaar maken met betrekking tot de inhoud van de richtlijnen. Als u opmerkingen wilt maken, dient u deze vóór 17 april 1995 te zenden aan:

- Het secretariaat van het IPO
t.a.v. mevrouw drs. R. J. Totté
Postbus 97728
2509 GC Den Haag

onder vermelding van "Inspraak richtlijnen MER MJP-II".

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de coördinator gevaarlijke afvalstoffen in uw provincie.

De voorzitter Stuurgroep Meerjarenplanning verwijdering gevaarlijke afvalstoffen
Ir. J. van der Vlist

BIJLAGE 2 : Samenvatting en verwerking van de inspraakreacties en adviezen

I Inleiding

Met betrekking tot de op te stellen richtlijnen is overeenkomstig de in de Wet milieubeheer opgenomen bepalingen advies gevraagd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer) en de overige wettelijke adviseurs, te weten:

- Hoofdinspecteur voor de milieuhygiëne;
- Regionale inspecteur voor de milieuhygiëne;
- Hoofddirecteur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie;
- Regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie.

Bovendien heeft de startnotitie ter inzage gelegen van 20 maart tot en met 16 april 1995 en is een ieder in de gelegenheid gesteld opmerkingen en wensen kenbaar te maken met betrekking tot de inhoud van de richtlijnen.

In bijlage 3 is de samenvatting van het advies van de Cmer opgenomen. Hieronder worden de overige inspraakreacties en adviezen samengevat (linkerkolom) en behandeld (rechterkolom). Het advies van de Cmer en overige inspraakreacties en adviezen zijn, voor zover het reacties met betrekking tot het opstellen van de richtlijnen betreft, verwerkt in de richtlijnen.

Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat niet alle aspecten die in het MJP-GA II ter sprake zullen komen, ook in het MER behandeld zullen worden (zie ook de inleiding). Bepaalde (onderdelen van) reacties hebben meer betrekking op het (ontwerp-)MJP-GA II dan op het MER. In dat geval zijn deze reacties niet in de richtlijnen verwerkt, maar zullen zij wel meegenomen worden bij het opstellen van het ontwerp-MJP-GA II (dat eveneens ter inzage gelegd zal worden). Voor zover noodzakelijk, zal in het MER naar de relevante passages in het (ontwerp-)MJP-GA II verwezen worden.

II Behandeling van ingekomen reacties

1. VARTA Autobatterijen B.V.

De startnotitie wekt de indruk dat niet alleen accu's in het afvalstadium, maar ook nieuwe accu's conform CPR 15.1 opgeslagen moeten worden.

Het MJP-GA II heeft alleen betrekking op gevaarlijke afvalstoffen, dus niet op nieuwe accu's. Bij het opstellen van het ontwerp-MJP-GA II zal nagegaan worden of de tekst op dit punt voldoende duidelijk is.

2. KROON-OIL B.V.

Naast destillatie van organische koolwaterstoffen zijn er ook andere, goedkopere methodes om regeneraat te produceren zoals filtratie.

Dit is opgenomen in richtlijn 5.4.3., onder 5.

3. Witco B.V.

Verzocht wordt om te bezien wat de milieueffecten zouden zijn als zuurteer niet als afvalstof maar als grondstof beschouwt zou worden.

Het MJP-GA heeft alleen betrekking op (gevaarlijke) afvalstoffen, dus niet op grondstoffen. Artikel 1.1, tiende en elfde lid, van de Wet milieubeheer biedt de basis voor een algemene maatregel van bestuur waarin kan worden vastgelegd dat in bepaalde gevallen altijd, dan wel nooit sprake is van het "zich ontdoen" van afvalstoffen. Een dergelijke AMvB is momenteel in voorbereiding.

Verzocht wordt in het MER inzicht te geven in de milieu-effecten van een beleid waarbij in ruimere mate wordt toegestaan om voor nuttige toepassing bestemde afvalstoffen naar andere EG-landen over te brengen, namelijk niet alleen als de toepassing daar hoogwaardiger is, maar ook als die toepassing gelijkwaardig is.

4. Central Mudplant and Fluid Services B.V.

Oil based muds (afgewerkte boorspoeling) worden door CMF bewerkt tot drie nuttig toepasbare eindprodukten, te weten olie, gedestilleerd water en minerale reststof. Ondanks dat in het huidige MJP is vermeld dat terugwinning van herbruikbare olie minimumstandaard is, komt het regelmatig voor dat afgewerkte boorvloeistoffen op onjuiste wijze worden verwerkt. Verzocht wordt de startnotitie en het MJP-GA II aan de hand van deze informatie aan te passen.

Olie uit oil based muds zou uitgezonderd moeten worden van de actualisering van de minimumstandaard voor oliehoudende sludgës.

In oliehoudende sludges kan kwik voorkomen (C₁-afvalstof). Verzocht wordt hier aandacht aan te besteden.

5. Verol Recycling Limburg B.V.

Verol Recycling Limburg B.V. refereert zich volledig aan de inspraakreactie zoals deze door de NVCA is ingediend.

Verwezen wordt naar de inspraakreactie van Verol en de NVCA ten aanzien van de ontwerp Tussentijdse wijziging MJP-GA I.

Voor het MER geldt de EG-Verordening betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EG, als randvoorwaarde (zie richtlijn 3.2.1). Daarnaast wordt in richtlijn 5.2, onder 6, gevraagd de criteria voor in- en uitvoer in beschouwing te nemen. In het MJP-GA II zal het in- en uitvoerbeleid uitgebreid toegelicht worden.

De startnotitie is gepubliceerd en kan niet meer aangepast worden. De betreffende informatie zal meegenomen worden bij het opstellen van het ontwerp-MJP-GA II.

Het knelpunt waarnaar verwezen wordt heeft inderdaad betrekking op mengsels van olie, water en slib, niet op boorvloeistoffen. Ook in de Tussentijdse wijziging van het MJP-GA is aangegeven dat de huidige minimumstandaard voor boorvloeistoffen gehandhaafd wordt. Het is derhalve terecht opgemerkt dat dit uitgezonderd moet worden. In de richtlijnen is dit dan ook nader gespecificeerd (zie richtlijn 5.4.3., onder 1).

In richtlijn 5.4.3, onder 7, is expliciet aandacht gevraagd voor kwikhoudende afvalstoffen.

Verwezen wordt naar de reactie op de inspraakreactie van de NVCA.

Verwezen wordt naar de nota van aanpassing Tussentijdse wijziging MJP-GA I. Door de NVCA is niet ingesproken op de ontwerp Tussentijdse wijziging MJP-GA I. Vermoedelijk wordt de reactie van de NVBI bedoeld. Verder wordt verwezen naar de richtlijn 5.4.3, onder 1 en 8.

Bij de totstandkoming van het MJP-GA I en de Tussentijdse wijziging daarvan diende ook een MER te worden opgesteld. Bij de opstelling van het MER voor het MJP-GA II dienen de milieueffecten van de beleidsmaatregelen in het MJP-GA I en de Tussentijdse wijziging MJP-GA I te worden meegenomen.

In de startnotitie wordt onvoldoende rekening gehouden met het feit dat de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen in toenemende mate op EG-niveau wordt gereguleerd. Het in de startnotitie geformuleerde principe uitgangspunt van nationale zelfvoorziening bij de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen staat haaks op EG-bepalingen waarbij sprake is van zelfvoorziening op EG-niveau en rekening gehouden moet worden met het nabijheidsbeginsel.

Het is, gelet op mogelijke interpretatieverschillen, noodzakelijk dat alle relevante begrippen worden gedefinieerd en in een begrippenlijst worden opgenomen. De gehanteerde begrippen moeten zoveel mogelijk worden geüniformeerd waarbij waar mogelijk wordt aangesloten bij EG-definities.

In de startnotitie worden vele punten niet onderbouwd en zijn ook onjuist. Zo is er geen sprake van een lage maar juist van een hoge inzamelrespons bij afgewerkte olie. De veronderstelde relatie tussen bepaalde gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen op pagina 10 van de startnotitie is onjuist en niet onderbouwd. Aan het MER zou een deugdelijk overzicht van de bestaande situatie en de feitelijke en beleidsmatige ontwikkelingen ten grondslag moeten liggen.

In categorie 18.1 van het Besluit m.e.r. 1994 is nu als m.e.r.-plichtig besluit aangewezen de vaststelling van een besluit dat als eerste voorziet in de verwijdering van afvalstoffen, voor zover de activiteit betrekking heeft op:

- de methoden van bewerken, verwerken of vernietigen van afvalstoffen;
- het op of in de bodem brengen van afvalstoffen om deze daar te laten;
- de lokatie of de daarvoor te creëren voorzieningen.

Het MJP-GA kan (afhankelijk van de inhoud) een dergelijk plan zijn. Het MJP-GA I is vastgesteld in juni 1993, toen het Besluit m.e.r. 1994 nog niet van kracht was en het vaststellen van een dergelijk plan ook nog niet m.e.r.-plichtig was. In de Tussentijdse wijziging MJP-GA I zijn geen m.e.r.-plichtige besluiten genomen.

In de startnotitie wordt verwezen naar de EG-Verordening 259/93 betreffende het toezicht en de controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EG en de Richtlijn 75/442/EEG. In de genoemde EG-Verordening is bepaald dat de Lid-Staten afzonderlijk naar zelfverzorging kunnen streven waarbij de Lid-Staten de nodige maatregelen mogen nemen om vervoer van afvalstoffen dat niet in overeenstemming is met hun afvalbeheersplannen, te voorkomen. De EG-bepalingen gelden als randvoorwaarden voor het MER (zie richtlijn 3.2.1). In richtlijn 5.2, onder 6, wordt gevraagd de criteria voor in- en uitvoer in beschouwing te nemen.

In richtlijn 9.4 wordt gevraagd om eenduidige definities, afkortingen en begrippen. In richtlijn 9.5 wordt gevraagd om een verklarende begrippenlijst en een lijst van gebruikte afkortingen.

De startnotitie vormt het begin van de MER-procedure waarin het voornemen tot het opstellen van een MER wordt aangekondigd. De startnotitie bevat globaal de hoofdlijnen het voorgenomen beleid en te onderzoeken alternatieven. Uit onderzoek is gebleken dat de verwijdering van met name kleine hoeveelheden afgewerkte olie een knelpunt vormt. De aangegeven relatie tussen de verwijdering van bepaalde gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen heeft betrekking op de mogelijkheden van gecombineerde verwerking zoals thans reeds plaatsvindt bij verontreinigde grond, straalgrit en zeefzand.

De begrippen doelmatigheid en minimumstandaard staan haaks op elkaar. Uit het MER moet blijken welke milieueffecten worden bereikt bij de toepassing van deze begrippen en hoe invulling wordt gegeven aan deze begrippen. Het geformuleerde beleid moet i.v.m. de rechtszekerheid zo concreet mogelijk zijn en niet tot interpretaties leiden.

Bij de invoering van minimumstandaarden dient rekening te worden gehouden met de bestaande situatie zodat gepleegde investeringen kunnen worden terugverdiend.

Bij de opstelling van het MER dient te worden onderzocht of het noodzakelijk is ondergrenzen (b.v. capaciteitsbenutting AVR-Chemie) te blijven hanteren.

De milieueffecten van eventueel aan te passen vergunningtermijnen dienen te worden onderzocht omdat daarmee de doelmatigheid van de verwijdering wordt beïnvloed.

Bij invoering van producentenverantwoordelijkheid moet sprake zijn van een duidelijke meerwaarde voor het milieu zonder dat aan bestaande goed werkende verwijderingssystemen afbreuk wordt gedaan.

De huidige situatie m.b.t. de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen is een belangrijk onderdeel voor het MER. Bij de opstelling van het MER wordt dit onderdeel derhalve meegenomen (zie hoofdstuk 4 van de richtlijnen).

De genoemde begrippen staan niet haaks op elkaar. Eén van de doelmatigheidsaspecten is ingevolge artikel 1.1 van de Wet milieubeheer de effectiviteit en efficiëntie van de verwijdering. Dit houdt onder meer in dat de verwerking op hoogwaardige wijze plaatsvindt. De minimumstandaard geeft de techniek(en) aan die, gelet op een effectieve en efficiënte wijze van verwijdering, minimaal gebruikt moet(en) worden. In het kader van het op te stellen MER worden de milieueffecten van de te onderzoeken minimumstandaarden en de alternatieven onderzocht. In het MJP-GA II zal het geformuleerde beleid zo concreet mogelijk aangegeven worden. Aanpassing van de minimumstandaard voor individuele bedrijven in de betreffende sector wordt, vanwege kapitaalsvernietiging, pas voorgestaan bij expiratie van Wm-vergunningen.

In richtlijn 5.2, onder 4, wordt gevraagd om na te gaan wat het nut is van de beperking van het aantal vergunninghouders en van capaciteitsregulering. In het MJP-GA II zullen geen ondergrenzen voor de capaciteit worden opgenomen. Dit zal dan ook geen onderdeel van het MER vormen.

Met betrekking tot de vergunningtermijn wordt verwezen naar richtlijn 5.2, onder 5.

Deze stelling wordt onderschreven. Producentenverantwoordelijkheid vormt wel een belangrijk onderdeel van het afvalstoffenbeleid. Voor de motieven wordt verwezen naar de brief van de minister van VROM aan de Tweede Kamer van 19 oktober 1990. Onder meer is aangegeven dat alleen dan gekomen kan worden tot een zodanige produktie dat een minimale hoeveelheid afval resteert en zoveel mogelijk afvalstoffen terugkeren naar de bron. Bovendien bevordert dit dat bij het ontwerp en de produktie al rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van preventie en hergebruik. In de sectorplannen van het ontwerp-MJP-GA II zal aangegeven worden voor welke afvalstoffen producentenverantwoordelijkheid is of wordt ingevoerd.

Een marktgerichte en concurrerende opstelling voor afvalverwijderingsbedrijven, ook waarin de overheid participeert, dient centraal te staan, overeenkomstig het EG-recht. Overheersend overheidsbelang wordt afgewezen.

De milieueffecten van oneigenlijke concurrentie tussen overheids- en particuliere afvalverwijderingsbedrijven dienen te worden gemeten.

De milieueffecten van intensivering van de handhaving van de milieuwetgeving door de overheid zou in het MER betrokken kunnen worden.

Aan AVR-Chemie dient geen afvalmanagementfunctie te worden toebedeeld en dient als concurrent op de markt niet mede het afvalverbrandingsbeleid te bepalen. De door de overheid beschermde positie van AVR Chemie dient te worden opgeheven. De positie van AVR Chemie dient bij de sector te verbranden afvalstoffen nadrukkelijk te worden onderzocht waarbij een adequate vergelijking met de verwerking in de (buitenlandse) cementindustrie niet mag ontbreken. Daarnaast dient de optie dat de DTO 10 bij AVR Chemie achterwege blijft te worden meegenomen.

De startnotitie kenmerkt zich door een eenzijdige op Nederland gerichte benadering terwijl de EG-verordening (259/93/EEG) uitgaat van een op Europa gerichte benadering m.b.t. de in-, uit- en doorvoer van gevaarlijke afvalstoffen. In de EG-verordening is geregeld dat in- en uitvoer van afvalstoffen is toegestaan, tenzij zwaarwegende milieubelangen in het geding zijn. De Nederlandse overheid mag de in de EG-verordening aangegeven (dwingende) kaders niet te buiten gaan.

Voorkomen moet worden dat het opheffen van de beleidsmatige scheiding tussen land- en waterafvalstromen tot nadelige milieueffecten leiden.

Overigens wordt verwacht dat in het ontwerp-MJP-GA II uitsluitend bij fotografisch chemische afval en gebruikte chemicaliënverpakkingen rekening gehouden moet worden met de introductie van producentenverantwoordelijkheid.

De EG-regelgeving vormt een uitgangspunt voor het MER. De randvoorwaarden en beperkingen die hieruit voortvloeien, dienen op grond van richtlijn 3.2.1 beschreven te worden. Verder wordt verwezen naar richtlijn 4.4.2. Overigens is het niet zo dat op grond van het EG-recht, een marktgerichte en concurrerende opstelling bij de afvalverwijdering centraal staat maar de beheersing van de grensoverschrijdend overbrenging van afvalstoffen.

De afvalmanagementfunctie van AVR-Chemie vormt geen onderdeel van het MER maar wordt bij de opstelling van het ontwerpplan in het sectorplan te verbranden afvalstoffen nader beschouwd. Bij de te onderzoeken minimumstandaarden en alternatieven wordt voor de te verbranden afvalstoffen, de verbranding in cementovens betrokken (zie richtlijn 5.4.3, onder 6).

De startnotitie houdt voldoende rekening met de genoemde EG-Verordening. De EG-bepalingen gelden als randvoorwaarde voor het MER (zie richtlijn 3.2.1). Bovendien wordt in richtlijn 5.2, onder 6, gevraagd de criteria voor in- en uitvoer in beschouwing te nemen. In de sectorplannen van het MJP-GA II zal, met inachtneming van de EG-Verordening, worden aangegeven wanneer in- en uitvoer van gevaarlijke afvalstoffen zal worden toegestaan. Overigens wordt opgemerkt dat het mogelijk is bezwaar te maken tegen grensoverschrijdend verwijdering van afvalstoffen op grond van afvalbeheersplannen.

Eens met de stelling. In richtlijn 5.3, onder 2, in relatie met hoofdstuk 6 en 7, wordt gevraagd de betreffende milieu-effecten te vergelijken.

In tabel 4.1 wordt de categorie bewaren niet afzonderlijk behandeld.

Tabel 4.2 behoeft nadere uiteenzetting.

Tabel 4.3 loopt op de zaken vooruit omdat het MER nu juist moet bepalen welke beleidsonderdelen aanpassing behoeven. Alle beleidsonderdelen moeten in principe worden doorgemeten.

Alle mogelijkheden van reiniging van de zandfractie van oliehoudende sludges moeten worden onderzocht omdat deze fractie in Limburg veelal uit klei en/of löss bestaat.

Het parallel opstarten en afwikkelen van het MER en het MJP-GA II biedt onvoldoende waarborgen voor een adequate toetsing van de milieueffecten van het voorgenomen beleid en de alternatieven. Er zou sprake moeten zijn van een tweetrapsraket waarbij eerst het MER met de alternatieven kenbaar wordt gemaakt en pas daarna een beleidskeuze wordt gemaakt waarna het ontwerp MJP-GA II in procedure wordt gebracht. Nu is de keuze al gemaakt zonder adequate afweging van de alternatieven.

6. Werkgroep Schönberg

De status van non-ferrometalen als afvalstof of grondstof, alsmede de handel erin, leveren onduidelijkheid op. In de praktijk blijkt dat de export van non-ferrometalen onder het mom van recycling een populaire wijze van ontdoen is ("dumping by a green name"). Onderzocht dient te worden welke alternatieve verwijderingsmogelijkheden voorhanden zijn.

In tabel 4.1 zijn de belangrijkste beleidsinstrumenten samengevat die in het MJP-GA II beschouwd dienen te worden zoals onder meer de koppeling inzameling en bewaren.

In tabel 4.2 is in algemene zin het voornemen aangegeven m.b.t. de invulling van de doelmatigheidstoets. In het MER en het ontwerp-MJP-GA II zal een nadere uiteenzetting plaatsvinden.

In tabel 4.3 zijn voor de verschillende sectoren per schakel in de verwijderingsketen, de aandachtsvelden aangegeven waarop het beleidsvoornemen is gericht. Niet alle beleidsonderdelen zullen in het MER worden beschouwd omdat het MER zich concentreert op m.e.r.-plichtige onderdelen en onderdelen van het voorgenomen beleid waarvoor redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven aanwezig zijn en een vergelijking van milieueffecten kan plaatsvinden (zie ook richtlijn 5.1.1).

De mogelijkheden van opwerking/scheiding van de vaste stof fractie van oliehoudende sludges uit gebieden waar veel kleiachtige materialen in de vaste stof fractie zitten, zal in het MER bij de te onderzoeken minimumstandaarden en alternatieven worden meegenomen (zie richtlijn 5.4.3, onder 1).

Het parallel laten verlopen van de inspraakprocedure voor het MER en het ontwerp-MJP-GA II biedt voldoende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op het in ontwerp geformuleerde beleid. Er worden pas definitieve keuzes gemaakt na afweging van alle ingekomen commentaren op het MER en het ontwerpplan.

Non-ferrometalen zijn in het algemeen aan te merken als groene lijst stoffen zoals bedoeld in de EG-Verordening nr. 259/93 "Verordening betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap". Dit betekent dat voor export van non-ferrometalen die voor recycling zijn bestemd, geen afzonderlijke procedure geldt (en dus ook geen controle vooraf mogelijk is). Controle en handhaving is een verantwoordelijkheid van het desbetreffende bevoegd gezag. Dit aspect valt buiten de reikwijdte van het MER.

Ook de lokatie van de verwerkingsinstallatie dient in het MER in beschouwing genomen te worden (zeker bij verwerking in het buitenland). De bezwaren vanuit de lokale bevolking dienen serieus genomen te worden.

De te ontwikkelen minimumstandaarden dienen zowel voor verwijdering binnen Nederland als voor geëxporteerd afval te gelden.

Naast minimumstandaarden dienen in het MER ook per sector de alternatieven die het minst slecht voor het milieu zijn, geformuleerd te worden.

7. Nederlandse vereniging van bilge-inzamelaars (NVBI)

De aanpassing voor recht- en plichtgebieden voor scheepsafvalstoffen zou in het MER moeten worden onderzocht.

De volgende knelpunten zijn niet of niet nadrukkelijk genoeg opgenomen in de startnotitie:

- de lozingen;
- de strenge normen in Nederland in verhouding tot het buitenland;
- monopolievorming aan de aanbiederskant;
- indirecte financiering is niet stimulerend voor preventie;
- de huidige regeling doet geen recht aan het beginsel "de vervuiler betaalt";
- de op grond van internationale afspraken verplichte HOI-aanwijzing is nog niet rond;
- de scheiding land- en waterstromen.

Bij het oprichten van een be-/verwerkingsinstallatie in Nederland zal ook nog een inrichtings-MER uitgevoerd moeten worden. Hierbij zullen de lokatie-specifieke factoren onderzocht worden. Bij be-/verwerking in het buitenland is het aan de betreffende overheid om over de lokatie-aspecten te oordelen.

Het Nederlandse uitvoerbeleid is erop gericht om alleen afvalstoffen te exporteren indien verwerking in het buitenland op hoogwaardigere wijze plaatsvindt. In richtlijn 5.2, onder 6, wordt **gevraagd de criteria voor in- en uitvoer in beschouwing te nemen**. In het MJP-GA II zal het in- en uitvoerbeleid uitgebreid toegelicht worden, waarbij tevens onderscheid gemaakt zal worden tussen uitvoer ten behoeve van recycling en uitvoer ten behoeve van (eind)verwijdering.

Op basis van de vergelijking van milieueffecten van de ontwikkelde alternatieven zal per sector het meest milieuvriendelijke alternatief uitgewerkt worden (zie richtlijn 7.6).

Het aanpassen van recht- en plichtgebieden is geen m.e.r.-plichtige activiteit. De Tussentijdse wijziging van het MJP-GA is inmiddels vastgesteld door het IPO en de Minister van VROM en is derhalve te beschouwen als vigerend beleid. Gelet op de recente vaststelling, bestaat niet het voornemen dit opnieuw ter discussie te stellen. **Wel zal in het MER nagegaan worden of ook voor de overige sectoren een landelijk rechtgebied ingesteld kan worden (richtlijn 5.2, onder 2).**

Deze knelpunten worden voor kennisgeving aangenomen en zullen voor zover relevant bij het opstellen van het MER respectievelijk het ontwerp-MJP-GA II betrokken worden (zie ook richtlijn 4.4.3, onder 5). In richtlijn 5.3, onder 2, wordt gevraagd om te onderzoeken of de strikte scheiding tussen landstromen en scheepsafvalstoffen gehandhaafd moet blijven.

Het knelpunt "samenvoegen van apart gehouden afgewerkte olie" is ten onrechte opgenomen. Uit door de NVBI overlegd onderzoek blijkt dat het voor het milieu geen voordelen biedt om afgewerkte olie apart te houden. Dit is in het recente Informatiedocument Scheepsafvalstoffen van het RIVM bevestigd.

Het continueren van vigerend beleid kan niet als een te onderzoeken beleidsontwikkeling worden opgenomen.

Het onderzoeken van de mogelijkheden voor het introduceren van een afgifteplicht ontbreekt. In dit kader past ook het ontwerpen van een integrale verwijderingsstructuur.

Onderzoek naar de milieu-effecten van de lozingsnormen ontbreekt.

Onderzoek naar een minimumstandaard voor het verwerken van scheepsafvalstoffen ontbreekt.

In het Informatiedocument Scheepvaartafvalstoffen van het RIVM is juist aangegeven dat afgewerkte olie apart dient te worden opgevangen en niet met het bilgewater zou moeten worden gemengd. Het beleid is er op gericht afgewerkte olie (ook van de scheepvaart) op te werken tot marine dieselolie.

Als er geen reden is om af te wijken van het huidige beleid, zullen in het MER geen alternatieven beschreven worden voor het betreffende beleidsonderdeel. **Dit zal in het MER worden toegelicht en gemotiveerd (zie richtlijn 5.1.1).**

Afgifte wordt bevorderd door het zo laag mogelijk houden van de afgifte-drempel. Scheepsafvalstoffen dienen – indien zij niet geloosd mogen worden – afgegeven te worden aan een vergunninghouder. Het integrale beleid ten aanzien van de verwijdering van scheepsafvalstoffen wordt – zoals aangegeven in de Tussentijdse wijziging MJP – in 1995 in een separaat kader opgesteld.

Het vaststellen van lozingsnormen in Nederland is primair de verantwoordelijkheid van de waterkwaliteitsbeheerders. Lozingsnormen kunnen wel een randvoorwaarde zijn en dienen dan op grond van richtlijn 3.2.1 beschreven te worden. Bovendien zijn hoeveelheid en aard van het afvalwater aan te merken als milieu-effect en dienen op grond van richtlijn 6.3 beschreven te worden.

Gelet op de recente vaststelling van de Tussentijdse wijziging MJP-GA II, wordt het beleid ten aanzien van scheepsafvalstoffen, zoals vastgelegd in de Tussentijdse wijziging, gecontinueerd. De verwerking van scheepsafvalstoffen is afhankelijk van het soort afval en hiervoor dient het desbetreffende sectorplan gevolgd te worden (voor oliehoudende scheepsafvalstoffen bijvoorbeeld sectorplan 2).

8. Werkgroep Afvalstoffen van de Stichting Europort / Botlekbelangen

Gebruik van materialen als ondersteunende brandstof zowel in het binnenland als in het buitenland, mits wordt voldaan aan de milieueisen, zou als hoogwaardigere verwerking moeten worden gezien t.o.v. verbranding in een AVI.

Ballast- en spoelwater zou door ieder bedrijf verwerkt moeten kunnen worden indien dit op een goede en milieuverantwoordelijke wijze plaatsvindt.

In richtlijn 5.4.3, onder 6, wordt gevraagd naar alternatieven voor DTO-verbranding.

Conform de Wet milieubeheer dienen gevaarlijke afvalstoffen afgegeven te worden aan een vergunninghouder. Een vergunning kan slechts in het belang van de bescherming van het milieu worden geweigerd.

De rest en/of uitgewerkte produkten die kunnen worden opgewerkt en/of hergebruikt in het oorspronkelijk proces dienen niet onder het begrip afvalstof te vallen.

In bijlage 2 wordt een afzetprobleem gesignaleerd voor gereinigd straalgrit, terwijl in bijlage 3 geen oplossing wordt geboden.

9. Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Produktie Associatie (NOGEPa)

Bij de categorie C₁-afvalstoffen wordt geen aandacht meer besteed aan de verwijdering van kwikhoudende afvalstoffen.

10. Ondernemers organisatie voor logistiek & transport EVO

In het kader van het beleid zullen producenten verplichtingen opgelegd krijgen t.a.v. de terugname en de zorg voor de verwijdering van afgewerkte produkten en lege, verontreinigde verpakkingen. EVO acht het niet gewenst dat producenten worden gedwongen om deel te nemen aan een systeem waaraan alleen vergunninghoudende inzamelaars en verwerkers deelnemen. Om doelmatigheidsredenen moet het voor producenten eenvoudig zijn om gebruikte produkten of verpakkingen zelf op te halen en/of te verwerken.

11. Verbond van aannemers van sloopwerken (BABEX)

Door vele sloopaannemers wordt tegenwoordig selectief gesloopt waardoor zoveel mogelijk herbruikbare fracties ontstaan. De term afval voor afkomende materialen bij de sloop is dan ook misplaatst.

BABEX werkt in het kader van het implementatieplan bouw- en sloopafval aan de invoering van het procescertificaat slopen c.q. amoveren. Wellicht zou er voor wat betreft de richtlijnen die betrekking hebben op de positie van de sloopaannemer aansluiting gezocht kunnen worden bij het certificeringssysteem voor sloopaannemers.

Het MJP-GA heeft alleen betrekking op (gevaarlijke) afvalstoffen, dus niet op grondstoffen. Artikel 1.1, tiende en elfde lid, van de Wet milieubeheer biedt de basis voor een algemene maatregel van bestuur waarin kan worden vastgelegd dat in bepaalde gevallen altijd, dan wel nooit sprake is van het "zich ontdoen" van afvalstoffen. Een dergelijke AMvB is momenteel in voorbereiding.

In richtlijn 5.4.3, onder 10, wordt tevens gevraagd aandacht te schenken aan de afzetmogelijkheden van gereinigd straalgrit.

In richtlijn 5.4.3, onder 7, is expliciet aandacht gevraagd voor kwikhoudende afvalstoffen.

Op grond van artikel 10.36 van de Wet milieubeheer kan bij provinciale milieuverordening – in het belang van een doelmatige verwijdering van bepaalde categorieën afvalstoffen – een verbod tot inzamelen van die afvalstoffen zonder vergunning worden ingesteld. In het ontwerp-MJP-GA II zal aandacht geschonken worden aan serviceinzameling. Overigens wordt verwacht dat in het ontwerp-MJP-GA II uitsluitend bij fotografisch chemisch afval en gebruikte chemicaliënverpakkingen rekening moet worden gehouden met de introductie van producentenverantwoordelijkheid.

Het MJP-GA heeft alleen betrekking op (gevaarlijke) afvalstoffen, dus niet op grondstoffen. Artikel 1.1, tiende en elfde lid, van de Wet milieubeheer biedt de basis voor een algemene maatregel van bestuur waarin kan worden vastgelegd dat in bepaalde gevallen altijd, dan wel nooit sprake is van het "zich ontdoen" van afvalstoffen. Een dergelijke AMvB is momenteel in voorbereiding.

Het ligt niet in de bedoeling om in het MER of het ontwerp-MJP-GA II specifieke aandacht te schenken aan bouw- en sloopafval. Indien dit wel het geval is, zal ook aandacht geschonken worden aan het bedoelde certificeringssysteem.

12. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij – Directie Oost

Geen aanleiding wordt gezien om opmerkingen te maken.

Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.

13. Gemeente Vlaardingen

Om de inzameling van kca/kg te optimaliseren verdient het aanbeveling om de instrumenten "financiële prikkels" en "regulering tarieven" te benutten om tot een zekere gelijkschakeling van de tarieven voor de verwerking van kga/kca en huishoudelijk afval te komen (bijvoorbeeld door subsidiëring van kca/kg-inzameling).

In 1993/1994 is evaluatie-onderzoek uitgevoerd naar het functioneren van de inzamelstructuur voor kga. Dit onderzoek toont aan dat de structuur goed functioneert voor partijen tussen 50 kg/jaar en 200 kg/partij, maar voor kleinere partijen minder goed werkt. Derhalve is in de Tussentijdse wijziging MJP-GA aangegeven dat de huidige wijze van inzameling via het vergunningstelsel in de PMV's wordt gecontinueerd. Voor kleinere partijen is een actiepoint voor de NVCA geformuleerd. In 1997 zal opnieuw een evaluatie van de inzamelstructuur plaatsvinden. Vooralsnog wordt er geen aanleiding gezien het huidige beleid te wijzigen.

14. LETO Recycling B.V.

Eén van de belangrijkste concepten binnen de NMP's is dat van "sustainable growth". Duurzame groei betekent o.a. het sluiten van de grondstofkringlopen. Het door de m.e.r.-procedure aangereikte toetsingskader geeft de mogelijkheid om het huidige verwijderingsscenario (zijnde het MJP) te vergelijken met andere scenario's. Eén van die scenario's zou moeten leiden tot de kringloopsluiting. Aanzienlijke delen van de voorgenomen verwijderingsstructuur dragen niet bij tot deze doelstelling.

Het is van belang dat van zaken waarvan men beoogt ze binnen het MJP-GA te regelen, ook die aspecten mede te beoordelen die zich uit strekken tot andere wettelijke en beleidskader (bijvoorbeeld de Kernenergiewet en het Bouwstoffenbesluit).

Zoals in de inleiding bij de richtlijnen is aangegeven, behoeven niet alle voorgenomen beleidsontwikkelingen in het MER behandeld te worden. **Bij het vergelijken van de alternatieven voor de verschillende minimumstandaarden zal uiteraard rekening gehouden worden met de voorkeursvolgorde zoals opgenomen in artikel 10.1 van de Wet milieubeheer (waarin eveneens gestreefd wordt naar kringlopen); zie richtlijn 7.3.**

Een MER dient opgesteld te worden ten behoeve van een bepaald besluit, in dit geval het (ontwerp)MJP-GA II. Wetgeving en andere besluiten zijn te beschouwen als randvoorwaarden voor het MER. **In richtlijn 3.2 wordt gevraagd naar de relevante regelgeving, plannen en bestuurlijke uitspraken die invloed uit kunnen oefenen of beperkingen kunnen opleggen aan de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld.**

15. gemeente Maasbracht

Verwezen wordt naar de inspraakreactie tegen het Milieubeleidsplan 1995-1998 van de provincie Limburg. Verzocht wordt deze inspraakreactie, voor zover relevant, te betrekken bij het MJP-GA II.

16. NVCA

De startnotitie kenmerkt zich door een eenzijdige op Nederland gerichte benadering. Het opstellen van een MJP is een verplichting die voortvloeit uit richtlijn 75/442/EEG. Een belangrijk doel van deze richtlijn is het harmoniseren van wetgeving in de Lid-Staten en het voorkomen van ongelijke mededingingsvoorwaarden. In dit verband is relevant dat in artikel 5 hiervan is aangegeven dat de EG als geheel zelfverzorgend moet zijn en dat lidstaten afzonderlijk naar dit doel kunnen streven. De Nederlandse overheid gaat hierin verder en hanteert gesloten grenzen als uitgangspunt. De NVCA verzoekt nadrukkelijk een vergelijking op milieu-effecten te maken tussen "gesloten grenzen" en "open grenzen".

In de startnotitie worden tal van begrippen gebruikt waarover verschil van interpretatie mogelijk c.q. waarschijnlijk is.

De aandachtsvelden in het MER (tabel 4.3, pagina 13) zijn te beperkt. Niet eerder is voor de vaststelling van het overheidsbeleid m.b.t. gevaarlijke afvalstoffen een m.e.r. uitgevoerd. Nu met het MJP-GA II het beleid m.b.t. gevaarlijke afvalstoffen integraal wordt herzien, is er naar onze mening aanleiding om alle onderdelen van het beleid op hun milieu-effecten te beschrijven. In de startnotitie worden ook enige uitgangspunten gehanteerd (zoals producentenverantwoordelijkheid en zelfvoorziening) waarvan de gevolgen voor het milieu en doelmatigheid niet zijn beoordeeld.

Met betrekking tot gevaarlijke afvalstoffen wordt in deze inspraakreactie bezwaar gemaakt tegen het storten van AVI-afvalstoffen die aan te merken zijn als C₂-afvalstoffen op de stortlocatie GAM. Naar aanleiding hiervan wordt opgemerkt dat de provincies verantwoordelijk zijn voor het realiseren van voldoende stortcapaciteit voor de AVI-reststoffen. In het MER en het MJP-GA II zullen geen uitspraken gedaan worden over de locaties hiervoor.

De EG-bepalingen gelden als randvoorwaarden voor het MER (zie richtlijn 3.2.1). Het Nederlandse uitvoerbeleid is erop gericht om alleen afvalstoffen te exporteren indien verwerking in het buitenland op hoogwaardigere wijze plaatsvindt. In richtlijn 5.2, onder 6, wordt gevraagd de criteria voor in- en uitvoer in beschouwing te nemen. In het MJP-GA II zal het in- en uitvoerbeleid uitgebreid toegelicht worden, waarbij tevens onderscheid gemaakt zal worden tussen uitvoer ten behoeve van recycling en uitvoer ten behoeve van (eind)verwijdering. In richtlijn 5.4.3, onder 6, wordt gevraagd om verbranding in DTO's te vergelijken met verbranding in (buitenlandse) cementovens.

In richtlijn 9.4 wordt gevraagd om eenduidige definities, afkortingen en begrippen. In richtlijn 9.5 wordt gevraagd om een verklarende begrippenlijst en een lijst van gebruikte afkortingen.

In de inleiding bij de richtlijnen is aangegeven welke beleidsontwikkelingen in het MER behandeld worden (zie verder hoofdstuk 5 van de richtlijnen). In het MER zullen alleen alternatieven worden ontwikkeld voor beleidsaspecten waarvoor wijzigingen voorzien zijn. De overige onderdelen van het beleid zoals vastgelegd in het MJP-GA I is immers aan te merken als bestaand beleid. Bestaand beleid hoeft niet bemeerd te worden. In artikel 10 van het Besluit m.e.r. 1994 is immers aangegeven dat het maken van een MER niet verplicht is als het besluit na inwerkingtreding van het Besluit m.e.r. 1994 voor dezelfde activiteit opnieuw moet worden genomen omdat het besluit slechts geldt voor een daarin aangegeven termijn en er geen verandering van de activiteit plaatsvindt. Zie ook de behandeling van de inspraakreactie van Verol Recycling Limburg B.V.

Met betrekking tot afwegingen voor het opnemen en/of aanpassen van een minimumstandaard is het zinvol om consequent te kijken naar de verwerkingsmogelijkheden in het buitenland.

In de startnotitie (inclusief bijlagen) worden enige onjuistheden, inconsequenties en onvolledigheden geconstateerd.

De karakterisering van de minimumstandaard dient voldoende inzichtelijk te zijn en een (objectieve) vergelijking met alternatieve methoden toe te laten.

In hoofdstuk 5 van de startnotitie worden een aantal verschillende beoordelingscriteria aangegeven. Absolute helderheid over de te hanteren criteria is noodzakelijk voor een goede afweging in het MER. In dit kader is verder van groot belang dat er een methodiek aangegeven wordt waarop de verschillende criteria kunnen worden vergeleken c.q. afgewogen.

De Tussentijdse wijziging MJP is nog niet vastgesteld door het bevoegd gezag en deze wijzigingen kunnen dan ook niet beschouwd worden als vigerend beleid.

Met betrekking tot oliehoudende sludges wordt opgemerkt dat als knelpunt ontbreekt de grote verschillen die er zijn bij de reiniging van de waterfractie. Het formuleren van een minimumstandaard daarvoor is aan te bevelen.

Met betrekking tot afgewerkte olie is als knelpunt opgenomen dat de uitvoering van de inzameling suboptimaal is. Dit is volgens de NVCA niet terecht. Verder wordt opgemerkt dat als knelpunt ontbreekt het regenereren van afgewerkte olie. Deze verplichting is aan de Lid-Staten opgelegd middels de richtlijn afgewerkte olie van de EG (75/439/EG). Regeneratie zou als minimumstandaard moeten worden opgenomen.

Bij de afwegingen voor het opnemen en/of aanpassen van een minimumstandaard dienen in principe alle reële alternatieven bekeken te worden, dus ook verwerkingsmethoden die in het buitenland worden toegepast.

De startnotitie is inmiddels gepubliceerd en kan dan ook niet meer aangepast worden. Deze opmerkingen zullen betrokken worden bij het MER en het ontwerp-MJP-GA II, waarbij uiteraard gestreefd wordt naar een juist, consistent en zo volledig mogelijk verhaal.

In het MER dienen verschillende alternatieve verwerkingsmethoden vergeleken te worden ten behoeve van het bepalen van de minimumstandaard. **In hoofdstuk 7 van de richtlijn wordt gevraagd om een vergelijking tussen de verschillende alternatieven m.b.t. de verschillende minimumstandaarden.**

Dit is een terechte opmerking. **Verwezen wordt naar hoofdstuk 6 van de richtlijnen (met name richtlijn 6.3.1). Voor vier sectoren wordt gevraagd de gehele keten in beschouwing te nemen.**

De Tussentijdse wijziging MJP is inmiddels wel vastgesteld.

Het betreffende knelpunt is opgenomen bij de knelpunten in richtlijn 4.4.3., onder 2. Het vaststellen van lozingsnormen in Nederland is echter primair de verantwoordelijkheid van de waterkwaliteitsbeheerders. Lozingsnormen kunnen wel een randvoorwaarde zijn en dienen dan op grond van richtlijn 3.2.1 beschreven te worden. Bovendien zijn hoeveelheid en aard van het afvalwater aan te merken als milieu-effect en dienen op grond van richtlijn 6.1. en 6.2 beschreven te worden.

De suboptimale inzameling heeft betrekking op kleinverpakkingen afgewerkte olie (zie richtlijn 4.4.3, onder 4). In het MJP-GA I is aangegeven dat de voorkeur gegeven wordt aan destillatie met een chemische behandeling. Dit beleid wordt gecontinueerd, tenzij de betreffende beschikkingen in beroep vernietigd worden. De betreffende EG-Richtlijn zal ongetwijfeld bij dit beroep betrokken worden.

Bij scheepsafvalstoffen ontbreekt als knelpunt de internationaal sterk afwijkende (lagere) normen voor de verwerking.

Kunststofhoudende gebruikte chemicaliënverpakkingen worden wel degelijk verwerkt.

Batterijen worden op dit moment ter verwerking naar de V.S. geëxporteerd. Dit is in tegenspraak met het EG-beleid dat uitgaat van zelfvoorziening voor de EG als geheel. Dat is te realiseren door batterijen zoveel mogelijk aan de bron en/of inzameling te scheiden. Hoogwaardige verwerking binnen de EG is dan realiseerbaar.

Bij de te onderzoeken beleidsontwikkeling ontbreekt een afweging tussen verbranding in een DTO en AVI's.

NVCA is een absoluut tegenstander van een afvalmanagementfunctie bij één bedrijf. Als een managementfunctie als zinvol is, dan dient dit een overheidstaak te zijn.

Bij batterijen zou onderzocht moeten worden of er geen mogelijkheden zijn tot verwerking in de EG. Verder ontbreekt een minimumstandaard.

Bij oliefilters ontbreekt onderzoek naar alternatieven, bijvoorbeeld cryogene technieken en technieken waarmee hergebruik van de olie- en/of papierfractie mogelijk wordt.

Beleid zou onderzocht moeten worden om de knelpunten bij de non-ferro afvalstoffen op te lossen.

Het verdient de voorkeur eerst het MER af te ronden en daarna pas het MJP-GA II op te stellen. De afweging op milieu-effecten dient immers vooraf te gaan aan het formuleren van beleidsmaatregelen.

Dit knelpunt is opgenomen in richtlijn 4.4.3, onder 5.

Bedoeld wordt dat een hoogwaardige verwerking ontbreekt (zie richtlijn 4.4.3, onder 8).

In richtlijn 4.4.3, onder 17, is het ontbreken van een verwerkingsmogelijkheid binnen de EG (met als gevolg de export naar de V.S.) opgenomen als knelpunt. In richtlijn 5.4.3, onder 11, wordt gevraagd een minimumstandaard te formuleren voor de verwerking van batterijen.

In richtlijn 5.4.3, onder 6, wordt gevraagd om een minimumstandaard te ontwikkelen c.q. aan te passen voor te verbranden afvalstoffen. Hierbij dient verbranding in een DTO, een RO (inclusief AVI) en een cementoven in beschouwing te worden genomen.

In het ontwerp-MJP-GA II zal expliciet aandacht geschonken worden aan de afvalmanagementfunctie. Dit is echter geen aspect dat relevant is voor het MER.

In richtlijn 4.4.3, onder 17, is het ontbreken van een verwerkingsmogelijkheid binnen de EG voor alle batterijen als knelpunt aangegeven. In richtlijn 5.4.3, onder 11, wordt gevraagd een minimumstandaard te formuleren voor batterijen.

In richtlijn 5.4.3, onder 12, wordt gevraagd om alternatieven te vergelijken voor de verwerking van oliefilters.

Deze knelpunten betreffen onvoldoende preventie draaisels met olie en de onduidelijke status van non-ferrometaalafvalstoffen (grondstof - afvalstof). Deze aspecten zijn niet relevant voor het MER. Zoals reeds eerder opgemerkt, wordt momenteel een AMvB voorbereid m.b.t. afvalstof/grondstof.

Tegelijkertijd met het MER zal het ontwerp-MJP-GA II opgesteld worden. De gegevens die voortkomen uit de vergelijking tussen de verschillende alternatieven, zullen in het ontwerp-MJP betrokken worden. Op dit ontwerp-MJP is vervolgens inspraak mogelijk. Zie ook de Inleiding op de richtlijnen en richtlijn 3.1.2, 5.5.2 en 5.5.3.

In deze m.e.r.-procedure zijn bevoegd gezag en initiatiefnemer dezelfde. Dat leidt tot belangenverstrengeling. Het is dan ook gewenst additionele waarborgen in te bouwen.

Het MER zal getoetst worden door de Commissie voor de milieu-effectrapportage. Dat bevoegd gezag en initiatiefnemer dezelfde zijn, is gebruikelijk voor een beleidsMER.

17. Booy Beheer B.V., Booy Clean B.V., Afvalverwerking Botlek B.V. en Booy Port Services B.V.

Verwezen wordt naar de inspraakreacties op het ontwerp-MJP I en de Tussentijdse wijziging. Verzocht wordt aan de resterende punten in het kader van de vaststelling van de richtlijnen opnieuw aandacht te besteden.

Verwezen wordt naar de nota van aanpassing MJP-GA I en de nota van aanpassing Tussentijdse wijziging MJP-GA I. **Verder wordt verwezen naar de richtlijnen 2.7, 4.1.2, 5.2 (onder 1, 2 en 5), 5.4.3 (onder 4 en 6), 5.3 (onder 2), 9.4 en 9.4.**

Op grond van diverse EG-Richtlijnen en met name EG-Verordening 259/93 dient onderscheid gemaakt te worden tussen afvalstoffen die bestemd zijn voor nuttige toepassing en afvalstoffen die bestemd zijn voor vernietiging. De in- en uitvoer van oliehoudende sludges van zusterbedrijven zou moeten worden toegestaan.

In het MJP-GA II zal het in- en uitvoerbeleid uitgebreid toegelicht worden, waarbij tevens onderscheid gemaakt zal worden tussen uitvoer ten behoeve van recycling en uitvoer ten behoeve van (eind)verwijdering. Hierbij zal uiteraard uitgegaan worden van de EG-Verordening. **De EG-bepalingen gelden als randvoorwaarden voor het MER (zie richtlijn 3.2.1).** In richtlijn 5.2, onder 6, wordt gevraagd om de criteria voor in- en uitvoer in beschouwing te nemen. Overigens kennen de EG-bepalingen geen speciale positie toe aan zusterbedrijven.

Onder de criteria voor doelmatigheid wordt o.a. gewezen op de criteria "overheersend overheidsbelang in de eindverwerking" en "spreiding van voorzieningen". Niet valt in te zien waarom het overheidsbelang overheersend zou moeten zijn. Ten onrechte wordt niet nader geconcretiseerd waaruit de gesignaleerde wijziging en invulling van het begrip doelmatigheid exact zou moeten bestaan.

Het begrip doelmatigheid zal uitgebreid aan de orde komen in het ontwerp-MJP-GA II en - voor zover relevant - ook in het MER.

Toegejuicht wordt de doelstelling dat geen onnodige schakels in de verwijderingsketen moeten worden toegestaan. Zo enigszins mogelijk moet vergunningverlening plaatsvinden voor de hele schakel van activiteiten.

Dit wordt voor kennisneming aangenomen. **Verder wordt verwezen naar richtlijn 5.2, onder 1.**

Gebruikte begrippen zoals hoogwaardig zullen moeten worden gedefinieerd.

In richtlijn 9.4 wordt gevraagd om eenduidige definities, afkortingen en begrippen. In richtlijn 9.5 wordt gevraagd om een verklarende begrippenlijst en een lijst van gebruikte afkortingen.

De schaalgrootte van de structuur waarbij continuïteit en hoogwaardigheid gegarandeerd worden, dient zodanig te zijn dat de verwijderingsfaciliteiten niet teveel verspreid worden over het land. De richtlijnen zouden zich mede moeten richten op onderzoek naar de relatie grootschaligheid en meer respons.

Concurrentie met veel bedrijven is uiteraard bevorderlijk voor en andere zaken, doch dit oogmerk mag niet tot gevolg hebben dat teveel wordt versnipperd.

De Tussentijdse wijziging voorziet niet in het loslaten van de koppeling bewaren/verwerken, doch in het loslaten van de koppeling inzamelen/bewaren/verwerken.

Agevraagd wordt hoe het mogelijk is om in het MJP-GA II methoden van verwerkingen of voorzieningen vast te stellen. Voldoende ruimte moet worden ingebouwd voor innovaties e.d.

Bepaald wordt dat de capaciteit voor eindverwerking niet te beperkt wordt begrensd, teneinde voldoende ruimte te hebben voor o.a. achtervang- en voortuinfunctie en opvangen piekaanbod.

Met betrekking tot de standaardvergunningenter-
min wordt een basistermijn van tien jaar of langer
bepaald.

Gewezen wordt dat door insprekers zojuist een
MER is afgerond waarin verwerkingstechnieken
voor verschillende sectoren worden beschreven.

Insprekers ondersteunen het creëren van een
afvalmanagementfunctie bij AVR niet.

Voor wat betreft de categorie brandbaar gevaarlijk
afval, zou de aandacht niet specifiek op DTO-
verbranding, maar op verbranding in het algemeen
moeten zijn gericht. Onderscheid moet gemaakt
worden tussen verbranden van afvalstoffen als
substituutbrandstof en verbranding waarbij
energieterugwinning plaatsvindt. Niet alleen
zouden criteria voor verbranden in DTO-10
vastgelegd moeten worden, maar ook voor de
overige verbrandingscapaciteit.

Dit hangt samen met het aantal vergunninghou-
ders. In richtlijn 5.2, onder 4, wordt gevraagd
om het nut van het beperken van het aantal
vergunninghouders en van capaciteitsregule-
ring in beschouwing te nemen.

In richtlijn 5.2, onder 4, wordt gevraagd het
nut te bekijken van de beperking van het
aantal vergunninghouders en van capaciteits-
regulering.

Dit is correct.

In het MER zullen verschillende alternatieven
vergeleken worden, op basis waarvan een
minimumstandaard vastgesteld kan worden. Door
het vastleggen van een dergelijke standaard wordt
het minimum vastgesteld, zodat er ruimte is voor
innovaties.

In richtlijn 5.2, onder 4, wordt gevraagd het
nut van capaciteitsregulering te bekijken.

In richtlijn 5.2, onder 5, wordt gevraagd na
te gaan of de vergunningstermijn van vijf jaar
gehandhaafd moet worden.

Dit MER is bekend.

In het ontwerp-MJP-GA II zal expliciet aandacht
geschonken worden aan de afvalmanagement-
functie. Dit is echter geen aspect dat relevant is
voor het MER.

In richtlijn 5.4.3, onder 6, wordt hiernaar
gevraagd. Met betrekking tot de criteria wordt
opgemerkt dat in deze richtlijn een algemenere
formulering is opgenomen: als de afweging
voor verschillende categorieën anders uitvalt,
worden hiermee in feite criteria vastgelegd.

Toegejuicht wordt dat meer hoogwaardige verwerking van zandfractie en teruggewonnen olie moet plaatsvinden. Insprekers zijn voornemens een rotordisc te installeren ten behoeve van de hoogwaardige reiniging van de zandfractie. Toegejuicht wordt dat nader aandacht besteed moet worden aan het door insprekers ontwikkelde alternatief voor het installeren van ONO+.

Voor de sector vloeibare koolwaterstoffen zou nader aandacht moeten worden besteed aan fractioneren.

De tarieven voor de afgifte van oliehoudende sludges zijn te hoog.

De scheepsafvalstoffensector zal nader op overcapaciteit moeten worden onderzocht.

In de organisatiestructuur (Projectgroep MJP en Stuurgroep MJP) wordt een vertegenwoordiging van private ondernemingen en de NVCA gemist. Het lijkt er nu op dat de overheden, zonder raadpleging van de marktdeelnemers, beslissen over bijstelling van het MJP. Inspraak van de private ondernemingen kan hierbij echter niet worden gemist.

Vraagtekens worden gezet bij de te volgen procedure omdat het er op lijkt dat de opsteller van de notitie ook zelf de richtlijnen vaststelt.

De voortuinfunctie van bewerkers met het oog op de kwaliteit van aan te leveren producten bij de CBE moet worden onderzocht.

Op zich zelf wordt toegejuicht dat een landelijk rechtsgebied wordt voorgestaan, doch dan zal eerst de bestaande overcapaciteit gesaneerd moeten worden. In het overzicht wordt de positie van HOI's gemist.

In richtlijn 5.4.3, onder 1 en 3, wordt hiernaar gevraagd.

In richtlijn 5.4.3, onder 5, wordt hiernaar gevraagd.

Zoals aangegeven in de Tussentijdse wijziging, werd een optimale marktwerking beperkt door de beperkte omvang van de rechtgebieden en de verplichte koppeling van de vergunningen voor het inzamelen, bewaren en bewerken. Hierdoor kwamen de kosten voor de verwijdering niet op het laagst mogelijke niveau te liggen. Daarom wordt in de Tussentijdse wijziging een landelijk inzamelrecht ingevoerd en wordt de koppeling tussen inzamelen en bewerken losgelaten.

In richtlijn 5.2, onder 4, wordt gevraagd het nut te bekijken van de beperking van het aantal vergunninghouders en van capaciteitsregulering.

Tijdens het opstellen van het MER en het ontwerp-MJP-GA zal overleg worden gevoerd met de NVCA. Het MER en het ontwerp-MJP-GA zullen ter inzage gelegd worden en hierop is inspraak mogelijk.

Dit is correct. Initiatiefnemer en bevoegd gezag zijn in dit geval gelijk, maar dat is gebruikelijk bij een beleidsMER.

In het MJP-GA I aangegeven beleid ten aanzien van afgewerkte olie wordt gecontinueerd, tenzij de betreffende beschikkingen in beroep vernietigd worden.

De Tussentijdse wijziging, waarmee een landelijk inzamelrecht wordt geïntroduceerd, is inmiddels vastgesteld.

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het beleidsstandpunt inzake de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen wordt elke drie jaar bijgesteld in een Meerjarenplan. Het eerste Meerjarenplan voor de periode 1993-2003 is in juni 1993 vastgesteld. De Minister van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de twaalf provinciën (het Interprovinciaal Overleg) hebben het voornemen het tweede Meerjaren Plan Gevaarlijk Afval (MJP-GA II) vast te stellen voor de periode 1996-2006.

De Commissie vraagt in haar advies voor richtlijnen voor onderstaande punten specifieke aandacht.

De Commissie acht het van groot belang dat in het MER gebruikte begrippen als verwerking en eindverwerking worden voorzien van definities en dat deze begrippen consistent in het MER worden gehanteerd.

Aangegeven dient te worden in hoeverre het MJP-GA II met het oog op invulling van het begrip doelmatigheid, besluiten zal formuleren ten aanzien van de capaciteit van voorzieningen voor verwerking en eindverwerking en in hoeverre het MER dient ter onderbouwing van deze besluiten.

Het MER dient een beschrijving te geven van het beleid, zoals vastgesteld in het MJP-GA I en de Tussentijdse wijziging van het MJP-GA I. Daarbij dienen de daarin vastgelegde criteria voor doelmatigheid, het streven naar hoogwaardiger vormen van afvalverwijdering, het uitgangspunt van zelfvoorziening en van producentenverantwoordelijkheid te worden beschreven.

Het huidige aanbod dient te worden beschreven en de verwachte (autonome) ontwikkeling in de komende tien jaar, waarbij wordt uitgegaan van realisatie van het beleidsscenario van het MJP-GA I. De huidige wijze en capaciteit van verwerking en eindverwerking dient te worden aangegeven.

Het MER dient aan te geven welke ontwikkelingen zich sinds de vaststelling van het MJP-GA I hebben voorgedaan die leiden tot een veranderende invulling van het begrip doelmatigheid en welke knelpunten als gevolg hiervan zijn ontstaan.

Daarnaast dienen per sector de knelpunten bij de verwerking en eindverwerking te worden beschreven.

Op basis van een beargumenteerde selectie van de voor het MER relevante knelpunten kunnen via twee stappen alternatieven te ontwikkelen.

Allereerst kunnen een aantal algemene beleidsalternatieven worden ontwikkeld. De Commissie geeft in overweging om naast de in de startnotitie genoemde alternatieven voor respons-verhogende maatregelen en kwalitatieve preventie, algemene beleidsalternatieven uit te werken, gericht op:

- beperking van rechtgebieden en het stellen van plichtgebieden;
- beperking van het aantal vergunninghouders;
- koppeling van activiteiten van meerdere schakels in de verwijderingsketen;
- de criteria die worden gehanteerd bij in- en uitvoer.

Voor sectoren, waarvoor alternatieven voor verwerking en eindverwerking worden ontwikkeld, dienen de algemene beleidsalternatieven vertaald te worden in verschillende aanbodscenario's voor die sector.

In de tweede stap worden mede op basis van deze aanbodscenario's per sector alternatieven voor methoden en eventueel capaciteiten van verwerking en eindverwerking ontwikkeld. De Commissie geeft in haar advies voor een aantal sectoren een aanvulling dan wel specificatie in overweging op de in de start-notitie beschreven inhoud van deze alternatieven.

De milieugevolgen van de algemene beleidsalternatieven kunnen worden beschreven aan de hand van een beschouwing over de verschuiving van stromen binnen de afvalketen en een daaraan gekoppelde beschouwing over te verwachten milieu-effecten, bijvoorbeeld aan de hand van relevante kentallen. De milieu-gevolgen van de alternatieven voor verwerking en eindverwerking dienen zoveel mogelijk kwantitatief te worden aangegeven. De wijze waarop dit kan gebeuren zal afhankelijk zijn van de beschikbaarheid en de kwaliteit van gegevens over met name de relatie tussen afvalstroom en milieu-effect. De meest geëigende methode zal dan ook per sector kunnen verschillen. De Commissie geeft in een bijlage een aantal aandachtspunten bij de keuze voor multi-criteria analyse, kentallen-methodiek dan wel levens-cyclus analyse en daaraan gekoppeld een aantal aandachtspunten bij de toepassing van deze technieken.

De Commissie adviseert om zowel de algemene beleidsalternatieven als de alternatieven voor verwerking en eindverwerking allereerst onderling met elkaar te vergelijken. Het verdient aanbeveling ook de effecten van algemene beleidsalternatieven te vergelijken met de effecten van alternatieven voor verwerking en eindverwerking. Het verschil in rendement van algemene beleidsalternatieven ten opzichte van alternatieven voor verwerking en eindverwerking kan daarmee zichtbaar gemaakt worden.

Vanuit de vergelijking van alternatieven kan per sector een meest milieuvriendelijk alternatief worden ontwikkeld.

De uiteindelijke samenstelling van het voorkeursalternatief dient in het MER te worden beargumenteerd.